

Nr 10

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1955/56 under ti o n d e huvudtiteln, avseende anslagen inom handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Handelsdepartementet

1:o) **Handelsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1955) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Handelsdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 702 100 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 710 500 kronor.

Departementschefen föreslår, att medel beräknas till ytterligare skrivhjälp med 9 400 kronor. Förslaget i övrigt är betingat av automatiska kostnadsändringar samt anslagsbelastningen.

Utskottet tillstyrker den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	37 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	307 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	264 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	92 800

Summa kronor 702 100

b) till *Handelsdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 702 100 kronor.

2:o) **Handelsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 2), innebärande en anslagsminskning av 1 900 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 72 000 kronor.

3:o) **Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 2 och 3), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kronor.

Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer m. m.

4:o) **Bergsstaten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, s. 4—8) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Bergsstaten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 186 100 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 182 200 kronor.

Departementschefen föreslår, förutom automatiska kostnadsändringar, att 1 900 kronor ytterligare anvisas för biträde med kartkomplettering och utskrivning av mutsedlar.

I detta sammanhang anmäler departementschefen fråga om ändrad disposition av det genom donation inrättade bergmästarbostället i södra bergmästardistriktet. Av utredningen i ärendet framgår, att fastigheten kan bibehållas som bostad åt bergmästaren endast under förutsättning att staten bestrider kostnaderna för de omfattande reparationer som bostället behöver undergå. Då detta ej bör ifrågakomma, måste med hänsyn till de vid donationen knutna villkoren ställning tas till frågan huruvida donationen skall återgå eller om bergmästaren i annan ordning bör åtnjuta viss bostadsförmån. Departementschefen anser sig härvid höra tillstyrka ett av kollegiet framställt förslag att fastigheten försäljs och att avkastningen av köpeskillingen disponeras som bostadsbidrag till innehavaren av bergmästartjänsten. I anslutning härtill erinrar departementschefen att vid prästlöneregleringen den 1 januari 1952 hänsyn togs till förekommande förmån av fri bostad vid beräkning av personlig lönefyllnad till skydd mot avlöningsminskning. I detta sammanhang framhålles att bergmästaren i västra distriktet utöver ordinarie lön åtnjuter förmån av bostad mot nedsatt hyra samt att propositionen rörande sistnämnda fråga — nr 4/1950 angående

ändrad disposition av bergmästarbostället Knutsberg i Nora socken — godtagits av riksdagen. Därest riksdagen ej har något att erinra torde sålunda, framhåller departementschefen, nuvarande bergmästaren i södra distriktet utöver lön få åtnjuta bostadsbidrag i enlighet med vad i det föregående förordats. Sedan nuvarande innehavaren av bergmästartjänsten avgått bör enligt departementschefen frågan om förutsättningarna för donationens bibehållande få upptagas till förnyat övervägande.

Utskottet tillstyrker den av Kungl. Maj:t äskade medelsanvisningen.

Vad beträffar frågan om ändrad disposition av det genom donation inrättade bergmästarbostället i södra bergmästardistriktet synes *utskottet* icke något vara att erinra mot den av departementschefen föreslagna anordningen. *Utskottet* tillstyrker alltså, att den nuvarande bergmästaren i södra distriktet utöver lön får åtnjuta bostadsbidrag i enlighet med vad departementschefen förordat.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	152 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	9 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	24 700
	<hr/>
	Summa kronor 186 100

b) till *Bergsstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 186 100 kronor.

5:o) *Bergsstaten*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 8 och 9), innebärande en anslagshöjning av 4 500 kronor, varav 4 000 kronor avses för engångsanskaffningar, hemställer *utskottet*,

att riksdagen må till *Bergsstaten*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 39 500 kronor.

6:o) *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 9 och 10) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 120 900 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 112 400 kronor.

Departementschefen förordar, att en pensionerad major eller kapten mot

arvode förordnas som heltidstjänstgörande assistent på sprängämnesinspektionens militära avdelning. Det i anledning härav erforderliga medelsbehovet beräknas till 8 500 kronor, vilket belopp motsvarar skillnaden mellan lön och pension för major. Å andra sidan minskar medelsbehovet med det för en militär assistent avsedda, under särskild anslagspost upptagna arvodet av 1 000 kronor. I övrigt föreslås allenast automatiska kostnadsändringar.

Utskottet har icke något att erinra mot att det föreliggande behovet av ytterligare arbetskraft på sprängämnesinspektionens militära avdelning tillgodoses i enlighet med departementschefens förslag. De verkställda beräkningarna i övrigt synas böra godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	68 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	37 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	15 100
	Summa kronor 120 900

b) till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 120 900 kronor.

7:o) **Sprängämnesinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 10 och 11), innebärande en anslagshöjning av 6 000 kronor, avseende anslagsposterna till reseersättningar och till expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sprängämnesinspektionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 24 100 kronor.

8:o) **Sjöbefälsskolorna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11, s. 12—14) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för sjöbefälsskolorna, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Sjöbefälsskolorna: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 377 300 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 370 800 kronor.

Departementschefen föreslår, att det för sjöbefälsskolan i Göteborg inrättas ytterligare en ordinarie lektorstjänst i navigation m. m. Innehavaren av tjänsten bör enligt departementschefen placeras i lönegrad Ca 31 eller Ca 33 i överensstämmelse med de av riksdagen godkända, i prop. nr 241/1952 angivna grunderna. Lön föreslås skola beräknas enligt löneklass 31. Med anledning härav ökar medelsbehovet med 6 400 kronor. Då det icke f. n. kan förutses, huruvida lektorstjänsten i maskinteknik vid sjöbefälsskolan i Härnösand kommer att bli obesatt under nästa läsår, förordar departementschefen att lön för innehavare av tjänsten anvisas även för budgetåret 1955/56. Med hänsyn till möjligheten att vid eventuell vakans å tjänsten bestrida ersättning till vikarie genom överskridande synes det ej erforderligt att nu beräkna medel för sådan ersättning. Medelsbehovet för timplärare och extra lärare anses kunna minskas med 10 100 kronor. Departementschefen tillstyrker, att ytterligare 3 600 kronor anvisas för skrivhjälp å rektorsexpeditionerna. För löneklassändringar bör enligt departementschefen anslaget uppräknas med 7 600 kronor. De särskilda uppbördsmedlen beräknas ökade med 1 000 kronor. Vidare föranleder de beslutade ändringarna av grundlönebeloppen omräkning av vissa poster i sjöbefälsskolornas avlöningsstat.

Utskottet finner sig böra tillstyrka, att ytterligare en lektorstjänst inrättas för sjöbefälsskolan i Göteborg och har icke något att erinra mot dennas lönegradsplacering. Jämväl kostnadsberäkningarna synas böra godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för sjöbefälsskolorna, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1955;

b) godkänna följande avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	645 500
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	9 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	631 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	105 800

Summa kronor 1 392 300

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar 15 000

Nettoutgift kronor 1 377 300

c) till *Sjöbefälsskolorna*: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 377 300 kronor.

9:o) **Sjöbefälsskolorna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 14 och 15), innebärande en anslagshöjning av 800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 48 300 kronor.

10:o) **Sjöbefälsskolorna: Materiel, böcker m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 15 och 16), innebärande en anslagshöjning av 15 000 kronor för utökning och förnyelse av undervisningsmateriel, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

11:o) **Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 16 och 17), innebärande en anslagshöjning av 300 kronor för arvodeshöjningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 7 100 kronor.

12:o) **Näringsfrihetsrådet: Avlöningar. Näringsfrihetsrådet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 15 och 16, s. 17), innebärande beträffande förstnämnda anslag oförändrat belopp och beträffande sistnämnda anslag en höjning med 5 000 kronor, avseende resekostnader och traktamenten, för vilka ändamål medel för innevarande budgetår icke anvisats, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1955/56 anvisa

a) till *Näringsfrihetsrådet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 72 000 kronor;

b) till *Näringsfrihetsrådet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 8 200 kronor.

13:o) **Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17, s. 18 och 19) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 114 600 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Björnberg m. fl.* (I: 254) och den andra inom andra kammaren av herr *Dickson* (II: 260), hemställts, att riksdagen måtte till Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 89 600 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 260.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 88 600 kronor.

Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor hemställer, att anslaget höjes med 33 000 kronor och anför som motiv härför följande.

Hos ombudsmannaämbetet är f. n. anställda en ombudsman, en biträdande ombudsman och en amanuensaspirant samt skrivbiträden. Med nuvarande anslag har ämbetet ej möjlighet att anlita någon ytterligare personal. Det är emellertid angeläget, att ämbetet bereds tillfälle att vid behov förstärka personalen, då betydande risk annars kan uppstå för att näringsfrihetslagstiftningens effektivitet allvarligt hämmas. En betydande del av ombudsmännens tid kommer fortlöpande att åtgå till att utföra ämbetets talan inför näringsfrihetsrådet. Den förberedande handläggningen av såväl de ärenden ämbetet upptager till behandling på eget initiativ som de, vilka upptages på grund av anmälningar, nödvändiggör i flertalet fall långvariga och ofta invecklade förhandlingar med parterna. Redan nu kan förutses, att ett flertal ärenden av vidlyftig och invecklad beskaffenhet kommer att aktualiseras inom en snar framtid. Om ombudsmannaämbetet skall kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina åligganden, torde det vara oundgängligen nödvändigt, att ombudsmännen kan tillfälligt frigöras från de löpande arbetsuppgifterna för att helt kunna ägna sig åt vissa större ärenden, förslagsvis under högst ett halvt år för envar av dem. För att detta skall kunna bli möjligt erfordras ytterligare personal till en kostnad av 15 960 + 10 992 kronor, vilka belopp motsvarar hälften av resp. ombudsmans årslön. I anslutning till denna personalförstärkning behöver även skrivpersonalen tillfälligt utökas. Kostnaderna härför beräknas till ca 5 000 kronor.

Då det enligt departementschefen är angeläget att ombudsmannaämbetet har möjlighet att vid behov erhålla personalförstärkning, tillstyrker departementschefen att särskilda medel anvisas härför. Det torde, framhåller departementschefen, närmast böra bli fråga om att anställa kvalificerad personal att biträda ombudsmännen och ej såsom ämbetets förslag ger vid handen att förordna vikarier för dessa. Med hänsyn härtill beräknar departementschefen kostnaderna för tillfällig personal något lägre än ämbetet gjort och förordar en ökad medelsanvisning av 25 000 kronor att disponeras för arvoden till ytterligare personal. I anledning av lönegradsändring enligt reglerad befordringgång m. m. föreslås en anslagshöjning av 1 000 kronor. Vidare föranleder de beslutade ändringarna av grundlönebeloppen omräkning av anslagsposterna i ombudsmannaämbetets avlöningsstat.

Utskottet. Det har i ärendet framhållits, att, om ombudsmannaämbetet skall på ett tillfredsställande sätt kunna fullgöra sina åligganden, det torde vara oundgängligen nödvändigt, att ombudsmännen kunna tillfälligt frigöras från de löpande arbetsuppgifterna för att helt ägna sig åt vissa större ärenden. Det nuvarande anslaget ger icke möjlighet att anlita någon ytterligare personal utöver den, som nu finnes anställd. Av ombudsmannaämbetets framställning i ämnet framgår, att erfarenheterna redan nu givit vid handen, att behov av personalförstärkning i angivna syfte föreligger. Utskottet finner icke anledning betvivla, att så är förhållandet. Med hänsyn härtill och till vikten av att näringsfrihetslagstiftningens effektivitet icke hämmas av brist på personal, är utskottet berett tillstyrka, att medel anvisas för tillgodoseende av ifrågavarande ytterligare personalbehov. Utskottet har icke något att erinra mot att medelsanvisningen för ändamålet ökas med 25 000 kronor. Anslagsberäkningen i övrigt synes böra godtagas.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker de i ämnet väckta motionerna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 254 och II: 260,

a) godkänna följande avlöningsstat för ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	107 100
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	7 500
	Summa kronor 114 600

b) till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 114 600 kronor.

14:o) *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 19), innebärande en anslagshöjning av 4 000 kronor, avseende posten till reseersättning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 13 200 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.

15:o) Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19, s. 20—23) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 989 400 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 943 700 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i bil. 2 till statsverkspropositionen föreslår departementschefen, att befattningen som kansliskrivare i Ca 15 ombildas till en kassörstjänst i Ca 17 samt att befattningen som laboratoriebiträde uppflyttas från Ce 8 till Ce 11. Härvid förutsättes, att kassören skall ha redogörareansvar för undersökningens räkenskaper.

Geologiska undersökningen har med hänsyn till uppdragsverksamhetens omfattning under föregående budgetår föreslagit en höjning av posten till avlöning till extra personal med 42 000 kronor till 72 000 kronor. Departementschefen har intet att erinra mot det beräknade beloppet för avlöningskostnader i anledning av uppdrag. Det torde emellertid enligt departementschefen innebära vissa fördelar, om posten till avlöningar till extra personal endast tages i anspråk för avlöning av arbetskraft, som direkt anställs för uppdrag. Sådan personal, som anställs såsom ersättare för verkets fasta befattningshavare, då dessa utför uppdrag, bör enligt departementschefen i stället avlönas med anlåtande av posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. I själva verket utföres en förhållandevis stor del av undersökningens uppdrag åt utomstående av ämbetsverkets fasta personal. Med hänsyn härtill förordar departementschefen att anslaget uppräknas med 42 000 kronor för avlöning åt personal, som avlönas från icke-ordinarieposten. Under sådana förhållanden erfordras f. n. ingen höjning av posten till avlöning till extra personal. Sistnämnda anslagspost bör enligt departementschefen vara maximerad i den mån den tages i anspråk endast för personal, som direkt anställts för uppdrag. Efter medgivande av Kungl. Maj:t förutsättes posten få disponeras även för sådana lönekostnader till ersättningspersonal, för vilka medel icke beräknats under icke-ordinarieposten.

Departementschefens förslag i övrigt innebär allenast automatiska kostnadsändringar.

Utskottet får erinra om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga.

Den verkställda beräkningen av anslaget tillstyrkes av utskottet ävensom de av departementschefen föreslagna budgettekniska ändringarna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för Sveriges geologiska undersökning, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1955;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	397 800
2. Avlöningar till extra personal, <i>förslagsvis</i>	30 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	438 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	123 600
	Summa kronor 989 400

c) till *Sveriges geologiska undersökning*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 989 400 kronor.

16:o) **Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 23—25), innebärande en anslagsminskning av 53 500 kronor, som föranledes bl. a. av att anslagsposten till reseersättningar utgår och att medel för detta ändamål anvisas under ett särskilt anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 275 500 kronor.

17:o) **Sveriges geologiska undersökning: Resor och fältarbeten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21, s. 25 och 26) att till ifrågavarande ändamål för bugetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

Sveriges geologiska undersökning hemställer, att under denna rubrik anvisas ett reservationsanslag av 132 600 kronor och anför som motiv härför bl. a. följande.

Den huvudsakliga fältarbetsäsongen infaller av naturliga skäl under månaderna maj—september. Genom budgetårsskiftet klyvs denna enhetliga säsong på två skilda budgetårs förslagsanslag, vilket medför betydande svårigheter för arbetsplanering och organisation. I stället för den hittillsvarande

anslagsposten till reseersättningar under geologiska undersökningens omkostnadsanslag — vilken även innefattar hantlangarlöner och utgifter av expensnatur i samband med fältarbeten — bör anvisas ett särskilt reservationsanslag till resor och fältarbeten.

Departementschefen framhåller, att om geologiska undersökningens förslag om ett särskilt reservationsanslag för resor och fältarbeten genomföres torde möjligheterna att organisera fältarbetena underlättas. Departementschefen, som tillstyrker detta förslag, finner lämpligt att anslaget disponeras även för sådana tjänsteresor och förrättningar, som icke avser fältarbeten. För ändamålet bör enligt departementschefen anvisas 125 000 kronor.

Utskottet. Med hänsyn till vad i ärendet anförts finner utskottet sig böra tillstyrka, att ett särskilt reservationsanslag anvisas för resor och fältarbeten. Mot anslagets beräkning har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Resor och fältarbeten* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

18:o) **Sveriges geologiska undersökning: Inredning och utrustning av nya lokaler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 26—28), som innebär medelsanvisning till fortsatt inredning av de nu färdigbyggda kontors- och verkstadslokalerna i Malåträsk, får utskottet, som icke har något att erinra mot att undersökningen bemyndigas beställa en ny telefonväxel, hemställa,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Inredning och utrustning av nya lokaler* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

19:o) **Sveriges geologiska undersökning: Utrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23, s. 28—30) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 150 000 kronor.

För fortsatt instrumentanskaffning enligt tidigare framlagd plan bör enligt departementschefen anvisas 50 000 kronor. För anskaffning av en djupborrningsmaskin beräknar departementschefen 50 000 kronor. För utrustning för den direkta malmletningsverksamheten har undersökningen begärt att få anskaffa viss elektrisk apparatur, en jeep, en s. k. vessla och fyra baracker för en sammanlagd kostnad av 120 000 kronor. Departementschefen beräknar för nästa budgetår för ändamålet 100 000 kronor.

Utskottet tillstyrker, att ifrågavarande utrustning anskaffas i den av departementschefen angivna omfattningen och har icke något att erinra mot härför äskade medel.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Utrustning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

20:o) *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 30—32), innebärande en anslagshöjning av 30 000 kronor, som föranledes av nya malmfynd, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 771 000 kronor.

21:o) *Sveriges geologiska undersökning: Djupborrning efter salt och olja m. m. i Skåne*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25, s. 32 och 33) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 630 000 kronor.

I föregående års statsverksproposition (X ht s. 34) anmäldes, att geologiska undersökningen gjort framställning om att få göra en djupborrning vid Ljunghusen. Avsikten var att borra till ett sådant djup — uppskattningsvis 2 600 meter — att man kunde konstatera, om lager av fast salt fanns under den nivå, till vilken ett tidigare utfört borrhål vid Höllviken hade nått. De totala kostnaderna beräknades till 1 821 675 kronor, vilket med ca 630 000 kronor översteg de medel, som kvarstod outnyttjade under anslaget.

Kungl. Maj:t fann det önskvärt, att den föreslagna borrningen kunde genomföras, men förutsatte, att för verksamheten i första hand skulle anlitas reservationen å anslaget. Arbetet borde sålunda bedrivas i sådan takt att ytterligare anslagsbehov icke uppkom förrän under budgetåret 1955/56.

Riksdagen (SU nr 10, p. 26, skr. nr 10) gjorde ej erinran häremot.

Departementschefen framhåller att sedan föregående års riksdag medgivit, att djupborrning göres i Ljunghusen för att undersöka förekomsten av fast salt, medel nu bör anvisas för fortsättning av borrningen under nästa budgetår. Av geologiska undersökningen angivet medelsbehov, 630 000 kronor, som överensstämmer med den tidigare gjorda kostnadsberäkningen, föranleder ej erinran från departementschefens sida. Eventuell reservation under det för budgetåret 1951/52 anvisade reservationsanslaget till djupborrning torde, framhåller departementschefen, därest riksdagen ej har något att erinra däremot, få överföras till det nya anslaget.

Utskottet tillstyrker, att medel i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisas för fortsatt djupborrning i Ljunghusen. Utskottet har icke något att

erinra mot att eventuell reservation under det för budgetåret 1951/52 anvisade reservationsanslaget till djupborrning får överföras till det nya anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Djupborrning efter salt och olja m. m. i Skåne* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 630 000 kronor.

22:o) **Sveriges geologiska undersökning: Inventering av torvmossar. Vissa kostnader för statens gruvegendom.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 26 och 27, s. 33), innebärande oförändrade anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1955/56 anvisa

a) till *Sveriges geologiska undersökning: Inventering av torvmossar* ett reservationsanslag av 60 000 kronor;

b) till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

23:o) **Statens provningsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28, s. 34—38) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens provningsanstalt, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 659 700 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 624 100 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i bil. 2 till statsverkspropositionen föreslås att uppflyttning sker dels av tjänsten som verkmästare i Ca 16 till en befattning som förste verkmästare i Ca 19, dels av expeditionsvaktstjänsten i Ca 11 till en befattning som förste expeditionsvakt i Ca 12, dels av tre tjänster som ingenjörbiträden i Cg 17 till biträdande ingenjörer i 19 lönegraden, varvid tjänsterna bör uppföras som extra ordinarie. Genom här angivna lönegradsuppflyttningar ökar medelsbehovet med sammanlagt 4 500 kronor.

Med hänsyn till den alltjämt fortgående ökningen av inkomsterna genom anstaltens provningsverksamhet — vilken förutsätter viss personalförstärkning — föreslås ytterligare medelsanvisning till extra personal med 30 000 kronor.

Slutligen föreslås anslaget skola höjas med 1 100 kronor för löneklassändringar.

I gällande personalförteckning för provningsanstalten finns en tjänst som förste verkmästare i Ca 19, vilken sedan ett antal år hålles vakant (se prop. 254/1947). I personalförteckningen bör därför enligt departementschefen i anledning av den föreslagna uppflyttningen av den nuvarande verkmästar-tjänsten endast avföras en tjänst som verkmästare i Ca 16; vidare bör avföras en tjänst som expeditiionsvakt i Ca 11 och uppföras en förste expeditiionsvaktstjänst i Ca 12.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker de föreslagna ändringarna i personalförteckningen och har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens provningsanstalt vidtaga de ändringar, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1955;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	412 300
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> ...	327 400
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	718 600
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	200 200
	Summa kronor 1 659 700

c) till *Statens provningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 659 700 kronor.

24:o) *Statens provningsanstalt*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 38 och 39), innebärande en främst av verksamhetens ökade omfattning föranledd anslagshöjning av 26 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 310 200 kronor.

25:o) *Statens provningsanstalt*: *Utrustning*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30, s. 39—41) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 100 000 kronor.

Vid anmälan av detta anslag för innevarande budgetår framhöll departementschefen, att anskaffningen av en ny högspänningsanläggning icke utan allvarliga olägenheter kunde uppskjutas. Departementschefen tillstyrkte därför beställning av en sådan anläggning men förutsatte, att huvuddelen av kostnaderna — som totalt uppgivits till 190 000 kronor — skulle erläggas först efter utgången av budgetåret 1954/55. Riksdagen gjorde ej erinran häremot. Vid medelsanvisningen för nästa budgetår bör enligt departementschefen hänsyn tagas till de återstående kostnaderna — ca 125 000 kronor — för denna anläggning.

Även på andra områden synes departementschefen provningsanstaltens utrustning böra kompletteras och förnyas, varför departementschefen förordar, att anslaget för nästa budgetår anvisas med 200 000 kronor.

Utskottet finner den föreslagna anslagshöjningen, 100 000 kronor, till fyllest motiverad, varför utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts föreliggande förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Utrustning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

26:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31, s. 41—46) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 3 091 400 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 757 100 kronor.

Inkomsterna av de uppdrag — främst för flygvapnets räkning — som försöksanstalten utför, har för innevarande budgetår upptagits till 2 700 000 kronor. För nästa budgetår beräknar styrelsen att de skall stiga med 350 000 kronor till 3 050 000 kronor. Denna beräkning synes departementschefen böra godtagas. Ett genomförande av en beställningsverksamhet i denna omfattning förutsätter emellertid en viss utvidgning av anstaltens utgiftsram.

Styrelsen för försöksanstalten har begärt att få höja kostnadsramen för anstaltens egen forskning av mera grundläggande natur. Denna kostnadsram, den s. k. nettoutgiften, har fr. o. m. budgetåret 1953/54 varit 1 000 000 kronor. Med hänsyn till de angelägna nytillkomna forskningsuppgifter, som styrelsen angivit, vill departementschefen icke motsätta sig, att nettoutgiften för nästa budgetår höjes med 100 000 kronor.

Med hänsyn till vad här anförts om utvidgning av verksamheten bör enligt

departementschefen försöksanstaltens avlönings- och omkostnadsanslag för nästa budgetår höjas med 450 000 kronor.

En av styrelsen föreslagen organisationsändring, som innebär att en permanent driftsavdelning inrättas för vissa servicearbeten, föranleder ej erinran från departementschefens sida. I anledning av denna organisationsändring bör, framhåller departementschefen, såsom framgår av vad chefen för civildepartementet anfört i bil. 2 till statsverkspropositionen en tjänst som förste avdelningsingenjör i Cp 7 utbytas mot en tjänst som avdelningschef i Cp 10.

Styrelsen har vidare föreslagit, att ett antal tjänster skall överföras på extra ordinarie stat. Jämlikt bestämmelserna för den reglerade befordringsgången bör en avdelningsingenjör erhålla tjänst i Ce 25. I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört i bil. 2 till statsverkspropositionen bör en ingenjör uppflyttas från Cg 21 till Ce 23 och förste biblioteksassistenten placeras i Ce 15 med benämningen biblioteksassistent. Departementschefen förutsätter härvid att sistnämnda tjänsteman övergångsvis får bibehålla sin nuvarande löneställning. Vidare bör enligt departementschefen föreståndaren för inköpsverksamheten inplaceras som assistent i Ce 23 samt en tjänst som maskinist i Ce 13 inrättas. Vid inrättande av sistnämnda tjänst behöver medel icke längre beräknas för en kollektivanställd arbetare. I övrigt anser departementschefen sig böra biträda styrelsens förslag om extraordinariesättning av 4 ingenjörer i Cg 21, 5 ritare i Cg 19 och 1 ingenjörbiträde i Cg 17.

För extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden beräknas ytterligare 317 600 kronor i anledning av den utvidgade verksamheten vid försöksanstalten.

Sedan Kungl. Maj:t beslutat, att styrelsen för försöksanstalten skall utökas med en ledamot, bör enligt departementschefen posten till arvoden uppräknas med 1 500 kronor. Posten förutsättes av nämnda anledning under innevarande budgetår få överskridas med samma belopp.

I övrigt föreslås automatiska kostnadsändringar.

Utskottet. Den verkställda beräkningen av inkomsterna av försöksanstaltens beställningsverksamhet för nästa budgetår synes bör godtagas. Detta förutsätter emellertid en viss utvidgning av anstaltens utgiftsram.

På i ärendet anförda skäl finner utskottet sig böra tillstyrka, att kostnadsramen för anstaltens egen forskning av mera grundläggande natur höjes med 100 000 kronor.

Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker utskottet de föreslagna ändringarna i personalförteckningen samt kostnadsberäkningarna i övrigt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten vidtaga de ändringar, som

angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1955;

b) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	139 400
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	17 700
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	1 547 700
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 025 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	361 400

Summa kronor 3 091 400

c) till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 091 400 kronor.

27:o) *Flygtekniska försöksanstalten*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 46—48), innebärande en anslagshöjning av 115 700 kronor, vilken på sätt framgår av närmast föregående punkt förändrades av verksamhetens ökade omfattning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 060 000 kronor.

28:o) *Flygtekniska försöksanstalten*: *Utrustning*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33, s. 48—50) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 610 000 kronor.

Under innevarande budgetår har för utrustning m. m. vid flygtekniska försöksanstalten anvisats två reservationsanslag, nämligen dels till komplettering av maskiner och utrustning 80 000 kronor, dels ock till utrustning för vindtunnelanläggning m. m. 75 000 kronor.

Vid anmälan i föregående års statsverksproposition av anslaget till utrustning för vindtunnelanläggning m. m. framhöll departementschefen önskvärdheten av att den nya vindtunnelanläggningen kompletterades för att i möjligaste mån kunna utnyttjas för forskning även inom det transsoniska hastighetsområdet. Ett av styrelsen för försöksanstalten framlagt förslag om sådan komplettering godtogs i princip. Kostnaden borde fördelas på två budgetår; för innevarande budgetår har för vissa utrednings- och konstruktionsarbeten anvisats ett belopp av 75 000 kronor. I enlighet med styrelsens förslag bör enligt departementschefen för nästa budgetår anvisas resterande 435 000 kronor.

Vad angår styrelsens övriga förslag under här ifrågavarande anslag förordar departementschefen att ett belopp av 175 000 kronor anvisas för nästa budgetår.

Det synes departementschefen lämpligt, att medel för samtliga här angivna ändamål anvisas under ett gemensamt anslag till utrustning. Detta bör således för nästa budgetår uppföras med (435 000 + 175 000 =) 610 000 kronor. Till ifrågavarande anslag förutsättes få överföras eventuell reservation å de tidigare nämnda, för innevarande budgetår anvisade reservationsanslagen.

Utskottet tillstyrker, att medel för här ifrågavarande ändamål anvisas under ett gemensamt anslag till utrustning. Mot den verkställda beräkningen av anslaget har utskottet icke något att erinra liksom ej heller mot vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 610 000 kronor.

29:0) **Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34, s. 50—52) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Statens hantverksinstitut: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 427 200 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 417 400 kronor.

Med hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i bil. 2 till statsverkspropositionen föreslår departementschefen, att befattningen som expeditionsvakt i Ce 11 uppflyttas till Ce 12 och benämnes förste expeditionsvakt samt att eldaretjänsten i Ce 10 ombildas till en befattning som reparatör i Ce 12. Härigenom ökar medelsbehovet med 700 kronor.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet anfört i propositionen den 17 december 1954 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. bör enligt departementschefen tre verkmästartjänster i Ca 20 och två verkmästartjänster i Ce 20 uppflyttas till Ca 21 resp. Ce 21.

Med hänsyn till löneklassändringar föreslås att anslaget uppräknas med 4 900 kronor. I anledning av beslutade ändringar av grundlönebeloppen bör, framhåller departementschefen, vissa anslagsposter omräknas.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag såväl under bilaga 2 i årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, som i propositionen 1955: 25 angående lönegradsplaceringen för vissa tjäns-

ter m. m., tillstyrker utskottet det begärda bemyndigandet för Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut. Mot anslagsberäkningen har utskottet icke något att invända.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1955;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	173 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	6 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	199 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	47 400
	Summa kronor 427 200

c) till *Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 427 200 kronor.

30:o) **Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 52), innebärande en anslagshöjning av 3 000 kronor i anledning av ökad elektrisk energiförbrukning, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 56 000 kronor.

31:o) **Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36, s. 52—54) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 270 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Wehtje m. fl.* (I: 252) och den andra inom andra kammaren av herr *Nelander m. fl.* (II: 412), hemställts, att riksdagen inåtte till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 305 000 kronor, innebärande en höjning med 35 000 kronor i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag.

Enligt motionerna avses den föreslagna anslagshöjningen för informationsverksamheten vid statens hantverksinstitutets skånekontor. Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 412.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 245 000 kronor. Härjämte har för samma budgetår till Statens hantverksinstitut: Särskilda rationaliseringsundersökningar anvisats ett obetecknat anslag av 25 000 kronor.

Styrelsen för Statens hantverksinstitut har hemställt, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 305 000 kronor.

Sveriges hantverks- och småindustriorganisation har hemställt om ett årligt bidrag på 35 000 kronor till hantverksinstitutets kontor i Malmö för att tillgodose behovet av upplysningsverksamhet i form av dels råd och information, speciellt i rationaliseringsfrågor, dels fortbildningskurser. Organisationen anser det lämpligare att knyta an denna verksamhet till hantverksinstitutets skånekontor än att bilda en företagareförening. F. n. bestrids kostnaderna för kontorets verksamhet bl. a. genom bidrag från landstingen i Skåne samt städerna Malmö och Hälsingborg.

Departementschefen erinrar om att den totala omslutningen av den verksamhet, som avses med anslaget till bidrag till kursverksamheten m. m., enligt den för innevarande budgetår fastställda staten för anslaget uppgår till 835 000 kronor. Av inkomstposterna belöper bl. a. — fränsett statsanslaget å 245 000 kronor — 305 000 kronor på kursavgifter och 220 000 kronor på informationsverksamheten.

För nästa budgetår bör, framhåller departementschefen — i enlighet med styrelsens förslag — till bidrag till kursverksamheten m. m. samt till särskilda rationaliseringsundersökningar anvisas oförändrade belopp, 245 000 resp. 25 000 kronor. Det synes departementschefen lämpligt, att medel för dessa ändamål anvisas under ett gemensamt anslag till bidrag till kursverksamheten m. m., vilket således bör uppföras med $(245\ 000 + 25\ 000 =) 270\ 000$ kronor.

Departementschefen anser sig icke kunna förorda, att särskilda medel anvisas till längre fortbildningskurser eller till bidrag till upplysningsverksamhet vid hantverksinstitutets skånekontor. Dessa ändamål torde, framhåller departementschefen, få beaktas vid dispositionen av anslaget till bidrag till kursverksamheten m. m.

Utskottet vill erinra om att förevarande anslag höjdes för budgetåret 1953/54 med 75 000 kronor i syfte att åstadkomma ett stabilt ekonomiskt underlag för verksamheten. I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har styrelsen för statens hantverksinstitut uttalat, att arbetet under det senaste verksamhetsåret kunnat bedrivas planenligt. Styrelsen har vidare framhållit, att bidrag från näringsorganisationer ha ökat såtillvida, att vissa löpande an-

slagsmedel för finansiering av institutets skånekontor ställts till förfogande av de båda landstingen i Skåne samt stadsfullmäktige i Malmö och Helsingborg.

I de föreliggande motionerna har föreslagits, att det av Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskade anslaget höjes med 35 000 kronor i syfte att tillgodose informationsverksamheten vid hantverksinstitutets skånekontor. Utskottet, som väl inser den betydelse kontoret har för hantverket och den mindre industrien i Skåne, vill emellertid erinra om att hantverksinstitutets styrelse i sina förenämnda anslagsäskanden räknat med oförändrat bidragsbelopp, 245 000 kronor, till institutets kursverksamhet m. m. Utskottet saknar anledning att frångå styrelsens beräkningar härvidlag och kan alltså icke tillstyrka, att för ändamålet särskilda medel anvisas till hantverksinstitutets skånekontor. Därest kontoret, som är en avdelning till institutet och icke är att betrakta som en självständig enhet, anses böra tilldelas bidrag av statsmedel till sin upplysningsverksamhet, torde, såsom departementschefen även förutsatt, hänsyn härtill böra tagas vid dispositionen av förevarande anslag, ur vilket kontoret för närvarande till övervägande del finansieras.

Utskottet vill härjämte framhålla, att det motionsvis gjorda yrkandet grundar sig på en av Sveriges hantverks- och småindustriorganisation gjord framställning, enligt vilken förenämnda belopp av 35 000 kronor avser administrationsbidrag, för vars bestridande anslaget till bidrag till företagareföreningar m. fl. föreslagits skola anlitas. Utskottet kommer i det följande att tillstyrka departementschefens förslag om höjning med 200 000 kronor av den under anslaget upptagna posten till administrationskostnader.

Utskottet finner sig på i det föregående anförda skäl böra avstyrka de i ämnet väckta motionerna.

Mot departementschefens beräkningar av anslagsbehovet i övrigt har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 252 och II: 412, till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 270 000 kronor.

32:o) *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 54 och 55), innebärande en fördubbling av det för innevarande budgetår anvisade anslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

33:o) **Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 55—57), innebärande en anslagshöjning av 30 000 kronor, som föranledes av den ökade arbetsbelastning, som är en följd av att ingenjörsvetenskapsakademien tas i anspråk av staten för bl. a. FN- och OEEC-arbete och även i allt större omfattning utnyttjas såsom remissinstans i ärenden, där kombinerat industriellt och tekniskt-vetenskapligt bedömande erfordras, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 200 000 kronor.

34:o) **Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 57), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 57 600 kronor.

35:o) **Statens tekniska forskningsråd.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40, s. 57 och 58) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 77 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 72 800 kronor.

I syfte att bereda sekreteraren en tryggare anställningsform har statens tekniska forskningsråd föreslagit, att han skall erhålla extra ordinarie anställning. Detta syfte bör enligt departementschefens mening lämpligen tillgodose så, att pensioneringen ordnas försäkringsvägen i huvudsaklig överensstämmelse med vad som nu gäller inom näringslivet. Sekreteraren bör i samband härmed erhålla arvodesanställning. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om pensionsförsäkringens omfattning. Kostnaderna för en dylik försäkring kan beräknas till 4 600 kronor, med vilket belopp anslaget föreslås skola uppräknas.

Å andra sidan bör enligt departementschefen anslaget nedräknas med i runt tal 400 kronor i anledning av minskade expenskostnader.

Utskottet har icke något att erinra mot departementschefens förslag i fråga om tryggare anställningsform för forskningsrådets sekreterare. Kostnadsberäkningen synes böra godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 77 000 kronor.

36:o) **Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41, s. 59 och 60) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 395 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 395 000 kronor.

I proposition nr 28 till innevarande års riksdag har departementschefen anmält frågan om att disponera viss del av den s. k. kolclearingkassans överskottsmedel för bland annat teknisk forskning. Med hänsyn härtill är departementschefen icke nu beredd förorda någon höjning av förevarande anslag.

Med hänsyn till den stora betydelsen av att öka möjligheterna att behålla och rekrytera högt kvalificerade forskare vill departementschefen icke motsätta sig att i ett begränsat antal fall ordna viss pensionering för sådan personal. Med hänsyn till bl. a. rekryterings- och avancemangsförhållandena för ifrågavarande personer förordar departementschefen, att pensioneringen ordnas försäkringsvägen enligt i huvudsak sådana grunder, som tillämpas inom näringslivet. Det förutsättes härvid få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma i vilka fall en dylik pensionering må ifrågakomma och även att pröva utformningen av densamma. Fråga om jämkning av reguljära statliga pensionsförmåner, som sammanträffar med förmåner på grund av nu ifrågavarande pensionering, kommer efter vad departementschefen under hand inhämtat att senare underställas riksdagen på föredragning av chefen för civildepartementet. Kostnaderna för här avsedd pensionsförsäkring förutsättes få bestridas från förevarande anslag.

Utskottet ansluter sig till vad departementschefen anfört och föreslagit i fråga om pensioneringens ordnande för forskarna.

Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts proposition nr 28 angående dispositionen av kolclearingkassans överskottsmedel, tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning under förevarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 395 000 kronor.

37:o) **Bidrag till svenska träforskningsinstitutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 60—62), innebärande en anslagshöjning av 5 600 kronor — som föranledes av att efter sjukförsäkringsreformens ikraftträdande bör, vad avser den av statsmedel avlönade personalen, från anslaget bestridas kostnaderna för arbetsgivarbidraget till allmänna sjukförsäkringen och avgiften för yrkesskadeförsäkringen — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 858 200 kronor.

38:o) **Bidrag till metallografiska institutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 62 och 63), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till metallografiska institutet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 23 700 kronor.

39:o) **Bidrag till institutet för konserveringsforskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 64—66), innebärande en anslagshöjning av 3 700 kronor — som föranledes av att efter ikraftträdandet av sjukförsäkringsreformen bör i fråga om den med statsmedel avlönade personalen kostnaderna för arbetsgivarbidraget till allmänna sjukförsäkringen och avgifter för yrkesskadeförsäkringen bestridas från förevarande anslag — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 414 300 kronor.

40:o) **Bidrag till institutet för optisk forskning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågakommande ändamål för budgetåret 1955/56 beräkna ett förslagsanslag av 88 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 70, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 11 februari 1955, föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna vid berörda statsrådsprotokoll fogat avtal med Stiftelsen Svensk optikforskning, dels ock till Bidrag till Institutet för optisk forskning för budgetåret 1955/56 under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 88 000 kronor.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

Frågan om den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande var i början av 1940-talet föremål för utredning av särskilda sakkunniga under ledning av f. d. generaldirektören G. Malm. Härvid gjordes en inventering av aktuella forskningsbehov. De sakkunniga fann det befogat, att staten och industrien gjorde gemensamma insatser för att främja grundforskningen på vissa områden. På hemställan av de sakkunniga godkände riksdagen under åren 1942—1946 förslag rörande Svenska träforskningsinstitutet, Svenska textilforskningsinstitutet, Metallografiska institutet och Institutet för konserveringsforskning. Verksamheten vid samtliga dessa institut bekostas av staten och särskilda industristiftelser enligt ingångna avtal. I fråga om driften av träforskningsinstitutet godkände föregående års riksdag ett nytt avtal för perioden 1954—1959 (prop. 95, SU 10, s. 23, Rskr 10). Avtalet rörande metallografiska institutet har enligt beslut av Kungl. Maj:t den 30 juni 1954 förlängts för fem år. Förslag om nytt avtal angående driften av textilforskningsinstitutet torde inom kort få föreläggas riksdagen. Erfarenheterna av det samarbete, som staten och industrien på dessa områden

bedrivit, torde utan tvekan kunna betecknas som goda. Verksamheten vid instituten har varit av stor betydelse och på olika sätt kommit även det allmänna till godo.

Under senare år har åtskilliga förslag framlagts om inrättande av nya forskningsinstitut av här angivet slag. Det har emellertid av såväl statsfinansiella som andra skäl icke varit möjligt att förverkliga dessa förslag. I fråga om ett av dessa projekt, gällande den optiska forskningen, finner jag emellertid särskilt starka skäl föreligga att nu skrida till åtgärder.

Redan år 1949 föreslog statens naturvetenskapliga forskningsråd och statens tekniska forskningsråd inrättandet av ett institut för optisk forskning. Förslaget har sedermera ånyo framförts vid flera tillfällen. I viss omfattning bedrivs sedan flera år optisk forskning vid den på privat initiativ tillkomna optiknämnden, som disponerar vissa lokaler vid tekniska högskolan i Stockholm. Optiknämndens verksamhet, vartill bidrag lämnats från statens naturvetenskapliga forskningsråd och statens tekniska forskningsråd, är i princip av samma slag som de förut angivna forskningsinstitutens, och nämnden har motsvarande betydelse för den optiska industrien som de berörda forskningsinstitutet för respektive andra industrier. Optisk forskning kan emellertid ej i längden bedrivas i den provisoriska form som optiknämnden representerar, bl. a. av den anledningen att för kvalificerade forskare fordras andra arbetsbetingelser än de som optiknämnden kan erbjuda. Det synes även lämpligt att genom ett avtal av samma typ som beträffande de förut nämnda forskningsinstitutet tillförsäkra den optiska grundforskningen ett fast bidragsstöd från intresserade företag.

En fortsatt och intensifierad optisk forskning är av flera skäl önskvärd. I vårt land finns en förhållandevis liten men kvalitativt högtstående optisk industri. Tillkomsten av ett mera bestående organ för optisk forskning kan väntas verksamt bidra till utvecklingen av optikindustrien. Forskningsinstitutkommittén har i detta sammanhang — icke utan fog — understrukit, att optiken utgör ett fält, där bl. a. forskning och experimentarbete kan bli betydelsefulla tillgångar i den internationella konkurrensen.

En utveckling av den optiska industrien och ett därmed sammanhängande minskat behov av import av optiska artiklar är självfallet till gagn för folkhushållet i stort. Frånsett detta har staten emellertid — främst av militära beredskapsskäl — ett dylikt intresse av att det inom landet finns en högtstående optisk industri för konstruktion och underhåll av komplicerade optiska instrument.

Av den tidigare lämnade redogörelsen torde ha framgått, att optiken på åtskilliga områden fått ökad betydelse. Ur rent vetenskaplig synpunkt är det därför angeläget, att den optiska forskningen organiseras i fastare former och förstärkes. Härigenom erhålles möjligheter för ett fruktbringande samarbete med utländska forskningsorgan på detta område, samtidigt som bättre förutsättningar skapas för utbildning av optikforskare inom landet.

Forskningsinstitutkommittén har nu lagt fram ett förslag om inrättande av ett institut för optisk forskning. I sin slutliga utformning innebär förslaget, att staten och en särskild stiftelse, benämnd Svensk optikforskning och bildad av tre svenska företag, som tillverkar optisk materiel, tillsammans bekostar driften av ett dylikt institut. Detta skulle erhålla en förhållandevis liten organisation; den fasta personalen skulle sålunda bestå av — förutom föreståndaren — endast två förste forskningsingenjörer och en annan ingenjör. Institutet skulle tills vidare inrymmas inom tekniska högskolan i Stockholm. Stiftelsens årliga bidrag under perioden 1955—1960 beräknas till lägst 54 500 kronor. Staten skall främst bidra till vissa avlönings- och pensionskostnader; för nästa budgetår beräknas det statliga bi-

draget till 88 000 kronor. Härjämte föreslås, att Kungl. Maj:t av tillgängliga fondmedel anvisar ett engångsbelopp av 50 000 kronor till utrustning vid institutet.

Med hänsyn till vad jag förut anfört om önskvärldheten av att intensifiera den optiska forskningen och ge den en fastare organisation anser jag mig böra biträda kommitténs förslag om inrättande av ett institut för optisk forskning. En i annat sammanhang ifrågasatt utredning om en fysikalisk-teknisk centralanstalt bör icke utgöra hinder däremot. Det är värdefullt, att industrien genom det föreslagna institutet blir direkt intresserad av den vetenskapliga forskningen på området och samtidigt också kommer att avtalsmässigt bidra med, förhållandevis, icke obetydliga belopp. Den av kommittén föreslagna ramen för institutet föranleder ej heller erinran från min sida; i mån av ökade inkomster av uppdrag och ytterligare bidrag från stiftelsen kan institutets omfattning efter hand vidgas.

Såsom kommittén framhållit, synes det lämpligt att institutet inrymmas i tekniska högskolan i Stockholm. För det fall att ifrågavarande utrymmen behöver tagas i anspråk för högskolans egen räkning har statens provningsanstalt förklarat sig kunna ställa erforderliga lokaler till förfogande. Något medelsbehov för nybyggnad eller för hyra av lokaler uppkommer alltså icke.

Med anledning av vad naturvetenskapliga forskningsrådet anfört i sitt yttrande över kommitténs förslag vill jag erinra, att institutets syfte angivits vara att bl. a. samverka med andra vetenskapliga institutioner. Jag förutsätter därför, att institutet kommer att ha kontakt även med den allmänt naturvetenskapliga forskningen.

I några yttranden föreslås högre löneförmåner till institutets föreståndare. Givetvis måste på innehavaren av denna befattning ställas höga kompetenskrav; jag är emellertid icke beredd förorda avlöning av statsmedel med högre belopp än som motsvarar 37 löneklassen. Om den nuvarande föreståndaren för optiknämnden utses till institutets föreståndare bör han, på sätt kommittén föreslagit, bibehållas vid sina hittillsvarande löneförmåner.

Vid övriga forskningsinstitut av denna typ utgår icke bidrag av statsmedel med belopp motsvarande löneklassuppflyttningar. Några avsteg från dessa grunder bör icke göras i fråga om institutet för optisk forskning.

Kommitténs förslag i fråga om pensionsförsäkring — utformat i överensstämmelse med vad som gäller eller föreslagits för övriga forskningsinstitut — bör godtagas. Jag delar kommitténs uppfattning, att Kungl. Maj:t bör kunna medge avsteg från villkoret om två års anställning för pensionsrätt i fråga om befattningshavare, som varit anställd vid optiknämnden. I förekommande fall bör Kungl. Maj:t — i avbidan på pensionsfrågans slutliga lösning — kunna besluta om provisoriska tillägg å pensionen av statsmedel.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva frågan om bidrag av fondmedel till utrustning vid institutet. Jag kan icke tillstyrka, att medel för detta ändamål uppföres å riksstaten. Frågan om bidrag från statens naturvetenskapliga och statens tekniska forskningsråd torde i första hand få bedömas av råden i anslutning till övriga framställningar om bidrag.

Vad härefter beträffar handhavandet av vissa s. k. ljusnormaler, vilken fråga under remissbehandlingen blivit föremål för delade meningar, synes saken böra närmare övervägas sedan institutet kommit till stånd.

Stadgar för institutet torde få utfärdas av Kungl. Maj:t i huvudsaklig överensstämmelse med det av kommittén framlagda förslaget.

Vad kommittén i övrigt föreslagit har icke givit mig anledning till erinran. Jag tillstyrker att i enlighet med kommitténs medelsberäkningar för nästa budgetår till bidrag till institutet för optisk forskning anvisas ett förslagsanslag av 88 000 kronor. Jag tillstyrker vidare, att det preliminära avtalet mellan staten och Stiftelsen Svensk optikforskning godkännes av staten; riksdagens bemyndigande härtill torde böra inhämtas. Om behov av smärre jämkningar i avtalsbestämmelserna skulle komma att uppstå, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att för statens del besluta om erforderliga ändringar.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär inrättande och drift av ett institut för optisk forskning, vilket är avsett att fullfölja det forskningsarbete, som sedan några år bedrivits under ledning av den s. k. optiknämnden. Med hänsyn till betydelsen, ej minst ur militär beredskapssynpunkt, av en fortsatt och intensifierad optisk forskning, är det enligt utskottets mening påkallat, att densamma organiseras i fastare former än vad som nu är fallet samt förstärkes. Utskottet finner sig därför böra tillstyrka, att det föreslagna institutet kommer till stånd. Detsamma bör såsom förutsatts få formen av ett blandat statligt-industriellt forskningsinstitut av i huvudsak samma typ som exempelvis svenska träforskningsinstitutet och svenska textilforskningsinstitutet.

Enligt det preliminära avtalet mellan staten och Stiftelsen Svensk optikforskning skall staten under 5 år, räknat fr. o. m. den 1 juli 1955, lämna årliga bidrag till främst vissa avlönings- och pensionskostnader vid institutet. Utskottet har icke någon erinran att framställa häremot liksom ej heller mot avtalsbestämmelserna i övrigt. Om behov av smärre jämkningar i dessa bestämmelser skulle komma att uppstå, torde det, såsom departementschefen förutsatt, få ankomma på Kungl. Maj:t att för statens del besluta om erforderliga ändringar.

Det statliga bidraget för nästa budgetår har beräknats till 88 000 kronor. Utskottet tillstyrker, att ett förslagsanslag av denna storlek anvisas under tionde huvudtiteln.

Vad departementschefen i övrigt anfört i ärendet har icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna vid statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 11 februari 1955 fogat avtal med Stiftelsen Svensk optikforskning;

b) till *Bidrag till Institutet för optisk forskning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 88 000 kronor.

41:0) **Bidrag till Hemmens forskningsinstitut.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 47, s. 66—69) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 380 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Hamrin-Thorell m. fl.* (I: 251) och den andra inom andra kammaren av fröken *Ager* och herr *Nihlfors* (II: 264), hemställts, att förevarande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med 430 000 kronor, innebärande en höjning med 50 000 kronor i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 251.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 330 000 kronor.

Hemmens forskningsinstitut hemställer, att statsbidraget till institutet för nästa budgetår höjes med 50 000 kronor.

Föredragande statsrådet har i korthet erinrat om de åtgärder, som från statens sida under de senaste åren vidtagits för att utvidga och förbättra forsknings- och upplysningsverksamheten på konsumtionsvaruområdet.

Ett betänkande rörande hithörande frågor framlades år 1949 av utredningen angående kvalitetsforskning och konsumentupplysning. Utredningen föreslog i betänkandet bl. a. vissa åtgärder i syfte att varudeklarationer och kvalitetsmärkning av konsumtionsvaror skulle komma till mer allmän användning. I anledning av detta uppslag inrättades år 1951 varudeklarationsnämnden, vars verksamhet till övervägande delen bekostas av statsbidrag. Frågan om medelsanvisning till nämnden för nästa budgetår kommer att anmälas i samband med anslaget till standardiseringsverksamheten.

Utredningen föreslog vidare viss utbyggnad och omorganisation av Hemmens forskningsinstitut, varvid även förutsattes, att byrån Aktiv hushållning inom statens priskontrollnämnd skulle sammanslås med institutet. Utredningens förslag rörande forskningsinstitutet har av olika skäl icke ansetts böra genomföras i sin ursprungliga utformning. Dock har viss omorganisation av institutet samt även sammanslagningen med byrån Aktiv hushållning genomförts. Omorganisationen innebar bl. a. att staten tillförsäkrades ökat inflytande i institutets ledning. Medelsanvisningen till bidrag till institutet har inneburit höjning av bidraget för budgetåret 1952/53 med 30 000 kronor — varjämte för nämnda budgetår anvisats ett extra bidrag av 50 000 kronor — och för budgetåret 1954/55 med ytterligare 25 000 kronor.

Det förtjänar vidare nämnas, att överskottsmedel, som uppkommit i vissa clearingkassor, till ett belopp av 400 000 kronor avsatts för forsknings- och upplysningsverksamhet av betydelse för konsumenterna. Av dylika medel har institutet tilldelats 213 000 kronor för vissa specialundersökningar m. m.

Genom de åtgärder, som sålunda vidtagits, torde, framhåller statsrådet, såvitt nu kan bedömas goda förutsättningar ha skapats för det fortsatta forsknings- och upplysningsarbetet i konsumenternas intresse. Beträffande Hemmens forskningsinstitut, varom nu närmast är fråga, uttalar statsrådet som sin mening att det är angeläget, att institutet bereds möjlighet att anställa den personal och skaffa de resurser i övrigt, som erfordras för att undersökningsverksamheten skall kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt

och i önskvärd omfattning. Mot institutets planering av verksamheten under nästa budgetår och beräkningen av kostnaderna härför har statsrådet icke något att erinra. Statsrådet tillstyrker därför en höjning av anslaget med 50 000 kronor. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med (330 000 + 50 000 =) 380 000 kronor. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa de närmare villkoren för bidragets åtnjutande.

Utskottet. Föredragande statsrådet har lämnat en redogörelse för de åtgärder, som från statens sida under de senaste åren vidtagits för att utvidga och förbättra forsknings- och upplysningsverksamheten på konsumtionsvaruområdet.

Här må erinras om att medelsanvisningen till bidrag till forskningsinstitutet höjdes för budgetåret 1952/53 med 30 000 kronor, varjämte för nämnda budgetår anvisades ett extra bidrag av 50 000 kronor, och för budgetåret 1954/55 med ytterligare 25 000 kronor. Vidare ha enligt medgivande av 1953 års riksdag av överskottsmedel i vissa clearingkassor 400 000 kronor avsatts för forsknings- och upplysningsverksamhet av betydelse för konsumenterna. Av dylika medel har institutet tilldelats 213 000 kronor för vissa specialundersökningar m. m. Härtill kommer, att innevarande års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t medgivit, att av överskottsmedlen i kolclearingkassan ett belopp av 2 000 000 kronor må överföras till handels- och sjöfartsfonden för att användas för forskningsuppgifter samt försöks- och upplysningsverksamhet rörande frågor, som äro av betydelse för de stora konsumentgrupperna i vårt land. Vidare må framhållas, att utskottet i det följande under anslaget till bidrag till standardiseringsverksamheten tillstyrker, att av anslaget avses ett belopp av 150 000 kronor till varudeklarationsnämnden. Goda betingelser synas sålunda föreligga för den fortsatta forsknings- och upplysningsverksamheten på nu ifrågavarande område.

Forskningsinstitutet har hemställt, att statsbidraget till institutet för nästa budgetår höjes med 50 000 kronor för att institutets verksamhet skall kunna uppehållas i planerad omfattning. I likhet med statsrådet vill utskottet tillstyrka detta förslag. Anslaget torde alltså böra uppföras med 380 000 kronor. En höjning av statsbidraget utöver vad institutet självt föreslagit anser utskottet sig icke böra förordas, varav följer, att utskottet avstyrker de i ämnet väckta motionerna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 251 och II: 264, till *Bidrag till Hemmens forskningsinstitut* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 380 000 kronor.

42:o) **Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 69), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

43:o) **Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49, s. 69—72) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 10 000 000 kronor.

Aktiebolaget Atomenergi hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 21 400 000 kronor.

Staten har gjort synnerligen betydande ekonomiska insatser för att stödja den verksamhet, vilken bedrivs inom Aktiebolaget Atomenergi. Från bolagets och atomkommitténs sida förväntas, att dessa insatser ökas ytterligare i avsevärd omfattning. Ett icke ringa stöd till verksamheten har därjämte lämnats av de enskilda intressenterna i bolaget. Detta stöd har icke begränsats till det kapitallämskott, som gjorts av de enskilda aktieägarna, utan har även lämnats i annan form, exempelvis genom att erfarenheter och rön från enskild industriell verksamhet ställts till bolagets förfogande samt bolagets önskemål om leveranser av utrustning och material fått en välvillig behandling.

Med hänsyn till den betydelse för vårt lands framtida energiförsörjning, som bör tillmätas utvecklingsarbetet på atomenergiområdet — särskilt i nuvarande läge, då det eftersträfvade målet, att kunna uppföra kraft- och värmeanläggningar, vilka drives med atomenergi, kan skönjas — förefaller departementschefen såväl de gjorda uppoffringarna som ytterligare ansträngningar vara väl motiverade. Det torde också finnas anledning förmoda, framhåller departementschefen, att det enskilda näringslivet, främst de företag som tidigare intresserat sig i bolaget, skall finna det lämpligt och möjligt att öka sitt stöd åt bolagets verksamhet. I den mån ytterligare enskilda insatser göres i form av tillskott av aktiekapital, bör enligt departementschefen jämväl staten tillskjuta nytt aktiekapital i sådan utsträckning, att proportionen mellan de enskilda intressenternas och statens insatser i dylik form bibehålles oförändrad. Vidare bör enligt departementschefen genom lämpliga åtgärder förhållandet mellan bolaget, staten och de enskilda intressenterna regleras på sådant sätt att de båda aktieägargrupperna tillförsäkras en med hänsyn till respektive totala insatser i bolaget skälig andel i bolagets tillgångar och eventuella överskott.

Vad angår frågan om anslag för nästa budgetår till bolagets verksamhet har departementschefen icke i och för sig funnit något att erinra mot bolagets planläggning av verksamheten. Bolaget har beräknat medelsbehovet för budgetåret 1955/56 till 21 400 000 kronor. Vid genomgång av det material, som från bolagets sida ställts till förfogande för bedömning av anslagsfrå-

gan, har departementschefen emellertid funnit viss nedskärning av bolagets utgifter under nästa budgetår kunna ske utan att detta olägligt påverkar den planerade verksamheten i stort. Med denna utgångspunkt anser departementschefen sig böra föreslå, att för nästa budgetår anvisas ett belopp av 18 000 000 kronor under förevarande anslag. Det förutsättes liksom tidigare få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter rörande anslagets disposition. Därest i samband med nyteckning av aktier i bolaget ytterligare medelsanvisning skulle bli erforderlig, avser departementschefen att återkomma till denna fråga.

Utskottet ansluter sig till vad departementschefen anfört i fråga om bolagets aktiekapital. Vad beträffar medelsanvisningen för nästa budgetår anser utskottet med hänsyn till verksamhetens vikt en avsevärd höjning vara befogad. Utskottet, som tagit del av det material, som av Aktiebolaget Atomenergi ställts till förfogande för bedömning av anslagsfrågan, finner i likhet med departementschefen anslagshöjningen böra bestämmas till 8 000 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 000 kronor.

44:o) **Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 72 och 73), innebärande en anslagsminskning av 100 000 kronor, som motiverats av att bolagets forsknings- och utvecklingsarbete på torvområdet bör i större utsträckning än som för närvarande sker kunna bekostas på annat sätt än genom bidrag från förevarande anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

45:o) **Bidrag till företagareföreningar m. fl.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51, s. 73—77) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 700 000 kronor.

Spörsmålet rörande omfattningen av statens stöd till den verksamhet, som bedrivs av företagareföreningarna, behandlades i 1954 års statsverksproposition (X ht 1954, p. 52). Därvid anfördes bl. a. att ifrågavarande verksamhet syntes vara av värde som led i strävandena att på längre sikt upprätthålla sysselsättningen på en hög nivå, att åstadkomma bättre försörjningsmöjligheter för befolkningen inom områden med ett mindre väl utvecklat

näringsliv samt att främja hantverket och småindustrien. Efter förslag av Kungl. Maj:t i nämnda statsverksproposition ökades för innevarande budgetår medelsanvisningen till bidrag, lån och subventioner åt företagareföreningarna.

I detta sammanhang kan erinras om att jämväl bankoutsittet i sitt utlåtande nr 36 till 1954 års riksdag — i anledning av väckta motioner angående den framtida utformningen av närings- och bebyggelsestrukturen i landet — understrukit betydelsen av företagareföreningarnas arbete. Utskottet anförde i nämnda utlåtande, att erfarenheterna av föreningarnas verksamhet beträffande såväl rationalisering av äldre företag som nyetablering i allmänhet var goda samt att det enskilda initiativet erhållit värdefullt stöd. Enligt utskottets mening borde det hälsas med tillfredsställelse om genom frivilliga initiativ företagareföreningar kunde komma till stånd i flera län. Utskottet förutsatte, att Kungl. Maj:t skulle ha sin uppmärksamhet riktad på bl. a. betydelsen av att företagareföreningarnas arbete ekonomiskt underlättades. På hemställan av utskottet beslöt riksdagen att för Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört i nämnda utlåtande (skr. nr 385).

I anslutning härtill har departementschefen liksom föregående år framhållit, att det bör ankomma på företrädare för lokala intressen — landsting, kommuner samt enskilda sammanslutningar, företag och personer — att bedöma och avgöra huruvida nya företagareföreningar bör bildas. De lokala intressenterna bör enligt departementschefen också svara för att erforderliga medel tillskjutes för verksamhetens igångsättande och bedrivande under en första tid. Om verksamheten under denna tid vinner stadga och befinner sig motsvara ett påtagligt behov, bör enligt departementschefen statsbidrag till i första hand administrationskostnader kunna påräknas. Frågan om storleken av dessa bidrag bör enligt departementschefen liksom tidigare bedömas från fall till fall. Utgångspunkten synes departementschefen därvid vara att en viss minimiorganisation — en heltidsanställd konsulent jämte kontorshjälp åt honom — är en förutsättning för att verksamheten skall kunna bedrivas med utsikt till framgång. De medel, som från olika håll ställs till en förenings förfogande, bör sålunda vara tillräckliga för att täcka kostnaderna för en organisation av minst denna omfattning. En väsentlig del av kostnaderna bör enligt departementschefen täckas genom bidrag från annat håll än staten. En riktpunkt vid beräkning av statens bidrag bör vara att detta icke utgår med högre belopp än hälften av totalkostnaderna. I den mån verksamheten inom en förening tillväxer bör enligt departementschefen ökat statsbidrag kunna utgå under förutsättning att jämväl bidragen från andra håll än staten ökas i motsvarande utsträckning.

Summan av de för nästa budgetår begärda bidragen till administrationskostnader överstiger avsevärt det belopp av 415 000 kronor, som för innevarande budgetår anvisats för ändamålet. Kommerskollegium har funnit önskvärt, att ifrågavarande belopp uppräknas i viss utsträckning. Även enligt departementschefens mening finns det skäl för en anslagshöjning. Detta gäller främst för de fall, där verksamheten mera påtagligt utvidgats och bi-

dragen från andra håll än staten ökats. I anslutning härtill erinras om att de långivande företagareföreningarna anförtrotts uppgiften att fungera såsom lokalorgan för handläggningen av ärenden rörande statlig garanti för lån till hantverks- och småindustrieföretag. Härmed sammanhängande åligganden torde medföra ökade administrationskostnader för vederbörande föreningar. Vidare kan framhållas, att vissa nyare föreningar på grund av begränsad medelstillgång hittills icke kunnat få åtnjuta statsbidrag i den utsträckning, som på längre sikt kan anses skälig med hänsyn till de principer för bidragstilldelning, vilka departementschefen nyss angivit. Det kan enligt departementschefen även förutses, att ytterligare föreningar bildas, vilka med tillämpning av nämnda principer bör åtnjuta bidrag.

Med hänsyn till nu anförda omständigheter föreslår departementschefen, att det för bidrag till företagareföreningarnas administrationskostnader avsedda beloppet höjes med 200 000 kronor och att beloppet sålunda för nästa budgetår beräknas till $(415\ 000 + 200\ 000 =)$ 615 000 kronor. Det förutsättes liksom tidigare få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av kommerskollegium, meddela närmare föreskrifter om beloppets fördelning.

Till Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, för vilken innevarande budgetår avsetts 35 000 kronor, torde, framhåller departementschefen, även för nästa budgetår visst bidrag böra utgå. Till frågan huruvida statsbidrag bör tilldelas jämväl Svensk industriförening är departementschefen icke för närvarande beredd att taga ställning. Skulle det med hänsyn till arten av föreningens verksamhet befinnas motiverat, att statsbidrag beviljas föreningen, bör enligt departementschefen dylikt bidrag bestridas från förevarande anslag. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut härom.

Med hänsyn till bl. a. föreningarnas behov av en viss riskmarginal för täckande av eventuella förluster bör enligt departementschefen anordningen med subventioner bibehållas och medel härför anvisas å förevarande anslag. Departementschefen beräknar för detta ändamål samma belopp som för innevarande budgetår eller 250 000 kronor.

Förevarande anslag skulle alltså för nästa budgetår uppföras med $(615\ 000 + 35\ 000 + 250\ 000 =)$ 900 000 kronor.

Utskottet. Genom beslut av föregående års riksdag ha vissa åtgärder vidtagits för att möjliggöra en utbyggnad av den verksamhet, som bedrivs av företagareföreningarna.

Det har nu befunnits önskvärt, att det belopp, som under förevarande anslag anvisats till administrationskostnader, höjes. Detta gäller, framhåller departementschefen, främst för de fall, där verksamheten mera påtagligt utvidgats och bidragen från andra håll än staten ökats. Det kan även förutses, att ytterligare föreningar bildas, vilka med tillämpning av gällande principer böra åtnjuta statsbidrag. Med hänsyn härtill vill utskottet tillstyrka, att det för bidrag till företagareföreningarnas administrationskostnader avsedda beloppet höjes och bar icke något att erinra mot att anslaget för ändamålet uppräknas med 200 000 kronor.

Utskottet tillstyrker vidare, att Sveriges hantverks- och småindustriorganisation jämväl för nästa budgetår erhåller visst bidrag till sin verksamhet. Det synes på sätt departementschefen förutsatt få ankomma på Kungl Maj:t att besluta i vad mån Svensk industriförening må med anlåtande av medel från förevarande anslag komma i åtnjutande av statsbidrag.

Utskottet har icke något att erinra mot att med hänsyn till, bland annat, företagareföreningarnas behov av en viss riskmarginal för täckande av eventuella förluster i anledning av låneverksamheten anordningen med subventioner bibehålles. Utskottet vill tillstyrka, att för ändamålet beräknas samma belopp som för innevarande budgetår, 250 000 kronor.

Beträffande anslaget till fonden för lån till företagareföreningar m. fl. avger utskottet denna dag särskilt utlåtande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till företagareföreningar m. fl.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

46:o) **Befrämjande av hemslöjden. Bidrag till svenska slöjdföreningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 52 och 53, s. 77—79), innebärande oförändrade anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1955/56 anvisa

a) till *Befrämjande av hemslöjden* ett reservationsanslag av 55 000 kronor;

b) till *Bidrag till svenska slöjdföreningen* ett anslag av 50 000 kronor.

47:o) **Bidrag till standardiseringsverksamheten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54, s. 79—81) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 625 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 625 000 kronor.

Standardiseringskommissionens hemställan om ett till 813 500 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår anser departementschefen sig kunna biträda endast så till vida att han förordar, att anslaget icke minskas med det belopp av 20 000 kronor, vilket för innevarande budgetår avsetts såsom engångsbidrag till en internationell standardiseringskongress. I enlighet härmed bör anslaget för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Av anslaget avses i enlighet med framlagt förslag 150 000 kronor för varudeklarationsnämnden. Till byggstandardiseringen föreslås statsbidrag skola utgå med samma belopp som under innevarande budgetår. I övrigt förutsättes det likasom tidigare få ankomma på standardiseringskommissionen att svara för anslagets fördelning mellan olika standardiseringsorgan.

Utskottet tillstyrker, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 625 000 kronor, varav 150 000 kronor böra avses för varudeklarationsnämnden och samma belopp som under innevarande budgetår för byggnadsstandardiseringen. Det torde, såsom departementschefen förutsatt, få ankomma på standardiseringskommissionen att svara för fördelningen av anslaget i övrigt mellan olika standardiseringsorgan.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 625 000 kronor.

48:o) **Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 81 och 82), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

Sjöfart och handel

49:o) **Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57, s. 83—85) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 47 700 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 46 600 kronor.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet föreslagit i bil. 2 till statsverkspropositionen tillstyrker departementschefen att en kontoristtjänst i Ce 13 omvandlas till kansliskrivartjänst i Ce 15. I övrigt har räknats med vissa kostnadsändringar av automatisk natur.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker, att kontoristtjänsten i Ce 13 omvandlas till kansliskrivartjänst i Ce 15. Mot den verkställda anslagsberäkningen har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må
a) godkänna följande avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	26 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	19 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 800
	<hr/>
Summa kronor	56 700

Särskilda uppbördsmedel:

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar	9 000
	<hr/>
Nettoutgift kronor	47 700

b) till *Handelsflottans pensionsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 47 700 kronor.

50:o) *Handelsflottans pensionsanstalt*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 85) innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsflottans pensionsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 6 600 kronor.

51:o) *Statens skeppsprovninganstalt*: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, s. 85—88) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens skeppsprovninganstalt, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens skeppsprovninganstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till *Statens skeppsprovninganstalt*: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 441 300 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 435 600 kronor.

Departementschefen tillstyrker, att en tjänst för ingenjör i Cg 27 överflyttas till extra ordinarie stat, varvid befattningen bör benämnas avdelningsingenjör. I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört i bil. 2 till statsverkspropositionen förordar departementschefen vidare, att tre avdelningschefsbefattningar i Ce 31 uppflyttas till Ce 33 och erhåller benämningen avdelningsföreståndare samt att en tjänst som avdelningsingenjör i Ce 27 vid ritkontorsavdelningen uppflyttas till Ce 29 och benämnes förste avdelningsingenjör. I övrigt har allenast räknats med automatiska kostnadsändringar.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition, såvitt nu är i fråga, tillstyrker, att i personalförteckningen för statens skeppsprovningssanstalt dels uppföras följande nya tjänster, nämligen tre avdelningsföreståndare i Ce 33, en förste avdelningsingenjör i Ce 29 och en avdelningsingenjör i Ce 27, dels avföras tre tjänster som avdelningschef i Ce 31 och en tjänst som avdelningsingenjör i Cg 27. Mot den verkställda anslagsberäkningen har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens skeppsprovningssanstalt vidtaga de ändringar, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1955;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovningssanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	50 500
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	3 000
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	97 300
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	248 900
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	41 600

Summa kronor 441 300

c) till *Statens skeppsprovningssanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 441 300 kronor.

52:o) **Statens skeppsprovningssanstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 88 och 89), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovningssanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 72 100 kronor.

53:o) **Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 61, s. 89—91) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 189 100 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 185 500 kronor.

För löneklassändringar m. m. har beräknats en anslagshöjning av 3 300 kronor.

Med hänsyn till vad som föreslagits i propositionen 1955: 21 angående ersättning för tjänstgöring på obekvämt arbetstid m. m. bör anslaget uppräknas med 300 kronor.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts proposition 1955: 21 angående ersättning för tjänstgöring på obekvämt arbetstid m. m., tillstyrker den gjorda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	85 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	79 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	24 200
Summa kronor	189 100

b) till *Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 189 100 kronor.

54:o) **Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader. Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 62 och 63, s. 91 och 92), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1955/56 anvisa

a) till *Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader* ett förslagsanslag av 37 300 kronor;

b) till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna* ett reservationsanslag av 3 500 kronor.

55:o) **Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader. Läkareundersökning av sjöfolk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 65 och 66, s. 92—95), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1955/56 anvisa

a) till *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader* ett anslag av 256 000 kronor;

b) till *Läkarundersökning av sjöfolk* ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

56:o) *Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 95 och 96), innebärande en av belastningen å anslaget föranledd anslagsminskning av 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

57:o) *Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 96), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

58:o) *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70, s. 97) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 380 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Arrhén* (I: 256) och den andra inom andra kammaren av fröken *Karlsson* (II: 320), hemställts, att riksdagen i princip måtte tillstyrka slopandet av terminsavgifterna vid handelshögskolorna i Göteborg och Stockholm och i skrivelse till Kungl. Maj:t som sin mening uttala, att denna åtgärd bör vidtagas vid första lägenhet, då den allmänna ekonomiska situationen så tillåter.

Beträffande motiveringen hänvisas till motionen II: 320.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 300 000 kronor.

Med stöd av riksdagens bemyndigande godkände Kungl. Maj:t den 7 maj 1954 å svenska statens vägnar ett under förbehåll av Kungl. Maj:ts samt stadsfullmäktiges i Stockholm godkännande den 23 januari 1954 mellan statens och Stockholms stads förhandlingsdelegerade samt handelshögskoleföreningen i Stockholm och direktionen för handelshögskolan i Stockholm träffat avtal angående handelshögskolans fortsatta verksamhet och finansiering. Enligt avtalet har staten förbundit sig att för bestridande av kostnaderna för verksamheten bidra med 380 000 kronor per budgetår efter budgetåret 1954/55.

Sveriges förenade studentkårer hemställer, att statens bidrag till handelshögskolan i Stockholm bestämmas till sådant belopp, att terminsavgifterna helt kan borttagas.

Direktionen för handelshögskolan i Stockholm hemställer om statsbidrag för nästa budgetår med 380 000 kronor i enlighet med avtalet. Beträffande terminsavgifterna anför direktionen i anledning av studentkårernas skrivelse, att avgifterna icke i och för sig synes vara av sådan storlek, att det finns anledning avskaffa dem.

Departementschefen anser sig icke kunna biträda framställningen om terminsavgifternas borttagande med hänsyn till vad som härom anförts i statsutskottets utlåtande nr 10/1954. Anslaget bör enligt departementschefen för nästa budgetår i enlighet med gällande avtal och direktionens hemställan uppföras med ett belopp av 380 000 kronor.

Utskottet tillstyrker, att anslaget i enlighet med gällande avtal bestämmas till 380 000 kronor.

Genom beslut av 1953 års riksdag skulle terminsavgifterna vid handelshögskolorna successivt nedsättas till 60 kronor per elev och år. Detta innebar en reduktion till en formell avgift av samma storlek som vid Stockholms högskola, där avgiften motiverats med önskvärldheten av att avgränsa de ordinarie eleverna från tillfälliga åhörare. Vid föregående års riksdag förelåg motionsvägen förslag om att terminsavgifterna skulle helt avskaffas, alltså även förenämnda formella avgift av 60 kronor. I sitt över motionerna avgivna, av riksdagen godkända utlåtande framhöll utskottet, att ingångna avtal rörande handelshögskolornas fortsatta verksamhet och finansiering uppgjorts under hänsynstagande till att elevavgifterna skulle utgå med nämnda belopp. Med hänsyn till, bland annat, att i fråga om elevavgifternas storlek samstämmighet rått med högskoleintressenterna, ansåg utskottet anledning icke föreligga att föreslå ändring i avtalsbestämmelserna på denna punkt.

De nu föreliggande motionerna äsyfta ett principuttalande av riksdagen, att terminsavgifterna vid handelshögskolorna skola slopas och att denna åtgärd bör vidtagas så snart den allmänna ekonomiska situationen det medger.

Utskottet vill erinra om att direktionen för handelshögskolan i Stockholm ansett avgifterna i fråga i och för sig icke vara av den storlek, att det finnes anledning att avskaffa dem. Utskottet förbiser icke, att goda skäl kunna anföras för principen om den högre undervisningens avgiftsfrihet men anser, att riksdagen icke bör göra något bindande uttalande i anledning av motionerna, innan denna fråga mera ingående prövats. Därvid bör, förutom kostnadsfrågan, undersökas, vilka konsekvenser ett beslut i angiven riktning skulle få för övriga statsunderstödda läroanstalter. Det synes utskottet lämpligt, att kanslern för rikets universitet beredes tillfälle att yttra sig i ärendet. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t ägnar denna fråga särskild uppmärksamhet.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

- a) att riksdagen må till *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 380 000 kronor;
- b) att motionerna I: 256 och II: 320 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

59:o) *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 71, s. 97—104) att dels godkänna av departementschefen förordad huvudstat för handelshögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1955/56, dels ock till *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 457 700 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 256 av herr *Arrhén* och II: 320 av fröken *Karlsson* hemställt, att riksdagen i princip måtte tillstyrka slopandet av terminsavgifterna vid handelshögskolorna i Göteborg och Stockholm och i skrivelse till Kungl. Maj:t som sin mening uttala, att denna åtgärd bör vidtagas vid första lägenhet, då den allmänna ekonomiska situationen så tillåter.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 394 600 kronor.

Kungl. Maj:t godkände den 5 juni 1953 — med stöd av riksdagens be-nyndigande (skr. nr 312) — ett under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens samt stadsfullmäktiges i Göteborg godkännande den 9 december 1952 mellan statens och Göteborgs stads förhandlingsdelegerade samt handelshögskolan i Göteborg träffat avtal angående handelshögskolans framtida ställning.

Enligt avtalet skall kostnaderna för handelshögskolan — till den del dessa icke kan bestridas av högskolans egna medel (terminsavgifter m. m.) — fördelas mellan staten och Göteborgs stad. Härvid betalar intill ett belopp av 105 000 kronor staten $\frac{2}{3}$ eller 70 000 kronor och Göteborgs stad $\frac{1}{3}$ eller 35 000 kronor. Överskjutande belopp bestrides med $\frac{3}{4}$ av staten och $\frac{1}{4}$ av staden, dock att stadens sammanlagda bidrag icke skall överstiga 175 000 kronor.

Departementschefen förordar, att handelshögskolans lärarpersonal ökas med en assistent i ämnet företagsekonomi II. Arvodet till denne assistent bör enligt departementschefen bestämmas till 12 000 kronor för år. Departementschefen förordar vidare, att kamrersbefattningen uppflyttas från 25 till 27 lönegraden, att den för biblioteket avsedda kontorsbiträdestjänsten i 8 lönegraden omvandlas till en befattning som biblioteksbiträde i 11 lönegraden samt att fem kontorsbiträdestjänster i 8 lönegraden å institutionerna utbytes mot lika många kanslibiträdesbefattningar i 11 lönegraden. För löneklassändringar beräknas ett belopp av 500 kronor.

I likhet med vad nyss föreslagits beträffande arvodet till assistenten i ämnet företagsekonomi II bör enligt departementschefen arvodet till den nuvarande assistenten i företagsekonomi I bestämmas till 12 000 kronor, vilket innebär en uppräknig med 600 kronor. Departementschefen förordar

vidare, att årsarvodet till språklärarna — vilket f. n. utgår med 1 320 kronor för den första veckotimmen och 880 för den andra och följande timmar — höjes med 100 kronor per veckotimme, samt att arvodet till två extralärare, som f. n. åtnjuter ett timmarvode av 45 kronor, höjes till 55 kronor per timme.

Utgiftsökningarna för avlöningar skulle enligt vad i det föregående anförts uppgå till sammanlagt 23 500 kronor.

I fråga om omkostnadsstaten tillstyrker departementschefen en uppräkningsmed 1 000 kronor för bidrag till studieresor för de studerande samt med 800 kronor för renhållning och städning. Departementschefen biträder vidare förslag om anvisning av 1 200 kronor till anskaffning av bokhylla.

Efter sjukförsäkringsreformens ikraftträdande bör, framhåller departementschefen vidare, från anslaget bestridas kostnaderna för arbetsgivarbidraget till allmänna sjukförsäkringen och avgifterna för yrkesskadeförsäkringen. Högskolans medelsbehov kan på grund härav beräknas stiga med 4 700 kronor under nästa budgetår. Ökningen av högskolans omkostnader beräknas till sammanlagt 7 700 kronor.

Enligt vad sålunda anförts skulle handelshögskolans utgifter för nästa budgetår stiga med 31 200 kronor. För innevarande budgetår har utgiftssumman upptagits till 684 700 kronor. Högskolans utgifter för nästa budgetår bör sålunda beräknas till 715 900 kronor.

Styrelsens för handelshögskolan i Göteborg beräkning av högskolans egna inkomster för nästa budgetår föranleder icke någon erinran från departementschefens sida. Enligt denna beräkning förutses en minskning av inkomsterna av elevavgifter med 29 000 kronor till 28 000 kronor. En av Sveriges förenade studentkårer gjord framställning om borttagande av terminsavgifterna anser sig departementschefen i enlighet med vad som anförts under föregående punkt icke kunna biträda. Avkastningen av högskolans fonder och hyresinkomsterna upptages med oförändrade belopp, 75 000 kronor respektive 15 000 kronor.

När gällande avtal rörande handelshögskolans organisation och finansiering träffades, beräknades högskolans egna inkomster på grundval av bl. a. då utgående terminsavgifter. Dessa avgifter har emellertid därefter i enlighet med beslut av riksdagen successivt sänkts. Härigenom har högskolan åsamkats en inkomstminskning, vilken i sin tur föranlett höjning av bidragen såväl från staten som från Göteborgs stad. Sänkningen av terminsavgifterna och den därav föranledda inkomstminskningen har emellertid haft sin grund enbart i statsmakternas beslut. Med hänsyn härtill anser departementschefen det skäligt, att bidraget från Göteborgs stad i fortsättningen icke påverkas av ifrågakvarande åtgärd. Departementschefen tillstyrker sålunda styrelsens förslag att inkomstminskningen för nästa budgetår, vilken beräknas till 72 000 kronor, kompenseras genom ett fast statsbidrag å sistnämnda belopp. Vid beräkningen av det statsbidrag som enligt avtalet skall utgå för nästa budgetår bör enligt departementschefen förfaras på följande sätt.

Högskolans utgifter för nästa budgetår väntas uppgå till 715 900 kronor. För att täcka utgiftssumman bör i första hand disponeras högskolans beräknade egna inkomster, sammanlagt 118 000 kronor. Härtill bör läggas det särskilda statsbidraget å 72 000 kronor. Den i avtalet åsyftade anslagssumman uppgår då till 525 900 kronor. Med tillämpning av bestämmelserna i avtalet bör av detta belopp 105 000 kronor täckas till två tredjedelar eller 70 000 kronor av staten och en tredjedel eller 35 000 kronor av staden. Överskjutande belopp, 420 900 kronor, fördelas med tre fjärdedelar eller 315 675 kronor på staten och en fjärdedel eller 105 225 kronor på staden.

I enlighet med vad nu sagts bör sålunda statens bidrag bestämmas till sammanlagt 457 675 kronor. Anslaget för nästa budgetår föreslås skola uppföras med ett till 457 700 kronor avrundat belopp, vilket innebär en ökning med 63 100 kronor.

Utskottet. Vad beträffar handelshögskolans personal tillstyrker utskottet av departementschefen föreslagna personalförändringar och arvodeshöjningar.

Såsom departementschefen erinrat ha terminsavgifterna vid handelshögskolan i enlighet med beslut av riksdagen successivt sänkts. Då den härav föranledda inkomstminskningen haft sin grund enbart i statsmakternas beslut, finner utskottet i likhet med departementschefen skäligt, att i fråga om gällande avtal rörande handelshögskolans organisation och finansiering bidraget från Göteborgs stad i fortsättningen icke påverkas av ifrågavarande åtgärd. Utskottet tillstyrker därför, att inkomstminskningen för nästa budgetår, vilken beräknas till 72 000 kronor, kompenseras genom ett fast statsbidrag å sistnämnda belopp.

Mot de verkställda kostnadsberäkningarna i övrigt har utskottet icke något att erinra.

Vad beträffar det motionsvis gjorda yrkandet får utskottet hänvisa till vad utskottet härutinnan under närmast föregående punkt anfört och föreslagit.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande huvudstat för handelshögskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1955/56:

H u v u d s t a t

Utgifter

1. Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	536 700
2. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	153 200
3. Pensioner, <i>förslagsvis</i>	26 000

Summa kronor 715 900

Inkomster

1. Avkastning från högskolans fonder	75 000
2. Avgifter från de studerande m. m.	
a) Inflytande terminsavgifter	28 000
b) Särskilt bidrag av staten.....	72 000
	<hr/>
3. Hyresinkomster	15 000
4. Bidrag från Göteborgs stad	140 225
5. Bidrag från staten	385 675
	<hr/>
	Summa kronor 715 900

b) till *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 457 700 kronor.

60:o) **Gemensamma ändamål vid handelshögskolorna: Stipendier för främjande av högre ekonomiska studier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 104 och 105), innebärande oförändrat anslagsbelopp, får utskottet, som icke har något att erinra mot vad departementschefen i ärendet anfört, hemställa,

att riksdagen må till *Gemensamma ändamål vid handelshögskolorna: Stipendier för främjande av högre ekonomiska studier* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

61:o) **Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 105—107), innebärande oförändrat anslagsbelopp, får utskottet, som icke har något att erinra mot vad departementschefen i ärendet anfört, hemställa,

att riksdagen må till *Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

62:o) **Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 107 och 108), innebärande oförändrat anslagsbelopp, får utskottet, som icke har något att erinra mot vad departementschefen i ärendet anfört, hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 102 000 kronor.

63:o) **Avsättning till handelsflottans välfärdsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 108), innebärande att statens bidrag till löpande utgifter för budgetåret 1955/56 beräknats till 280 000 kronor eller samma

belopp, som anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kronor.

Patent- och registreringsväsendet m. m.

64:o) **Patent- och registreringsverket: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 109—111), vilket innebär, förutom automatiska kostnadsändringar, att jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången fyra kontorsbiträdesbefattningar i Ce 8 utbytas mot fyra tjänster i Ca 8, får utskottet under erinran om att anslaget för innevarande budgetår uppförts med 5 233 600 kronor hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för patent- och registreringsverket uppföra fyra tjänster som kontorsbiträde i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 507 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 052 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	716 000

Summa kronor 5 275 900

c) till *Patent- och registreringsverket: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 5 275 900 kronor.

65:o) **Patent- och registreringsverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 112), innebärande en uppräknig av delposten till reproduktionsverksamheten med 5 000 kronor och en nedräkning av delposten till övriga expenser med 25 000 kronor avseende kostnader för viss för innevarande budgetår beräknad engångsanskaffning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Patent- och registreringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 059 500 kronor.

66:o) Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m. Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader. Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet. Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 78—81, s. 112—114), in-
nebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1955/56 anvisa

a) till *Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.* ett förslagsanslag av 2 000 kronor;

b) till *Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader* ett anslag av 120 000 kronor;

c) till *Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet* ett reservationsanslag av 75 000 kronor;

d) till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

67:o) Avsättning till försäkringsinspektionens fond. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82, s. 114—118) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för försäkringsinspektionen, dels godkänna av departementschefen förordad stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56, dels ock till Avsättning till försäkringsinspektionens fond för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

Å riksstatens utgiftssida uppföres årligen för avsättning till försäkringsinspektionens fond ett förslagsanslag av samma storlek som det belopp, vilket redovisas under inkomstiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen». Nämnda bidrag tillgodoföres sålunda över utgiftsanslaget försäkringsinspektionens fond, från vilken utgifterna för inspektionen bestrids.

Kungl. Maj:t har den 7 maj 1954 fastställt stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55. Staten slutar å 690 600 kronor.

Departementschefen föreslår, att för vissa arbetsuppgifter på skadeförsäkringsbyrån inrättas en tjänst som byrådirektör i Ce 31. Det för innevarande budgetår anvisade beloppet av 35 000 kronor för arvoden till experter och annan tillfällig personal föreslås skola nedräknas med 10 000 kronor. För löneklassändringar m. m. beräknas en kostnadsökning av 5 600 kronor. Då några barntillägg ej skall utgå under nästa budgetår, minskar medelsbehovet med 100 kronor. Departementschefen tillstyrker en höjning med 200 kronor av anslagsposten till pensioner. Anslagsposten till reseersättningar samt delposten till bränsle, lyse och vatten torde enligt departementschefen böra höjas med 5 000 resp. 500 kronor. För övriga expenser föreslår departementschefen en ökning med 3 500 kronor, varav 700 kronor torde böra avses för engångsanskaffningar i anledning av den nu tillstyrkta byrådirektörstjänsten.

Staten har beräknats sluta på 717 300 kronor (+ 26 700).

Inkomsttiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen» har i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagits till 750 000 kronor. I överensstämmelse med vad inledningsvis anförts torde för avsättning till försäkringsinspektionens fond för nästa budgetår böra anvisas ett belopp av samma storlek.

Utskottet. Mot den föreslagna ändringen i personalförteckningen har utskottet icke funnit något vara att erinra liksom ej heller mot anslagsberäkningarna eller vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för försäkringsinspektionen upptaga en tjänst som byrådirektör i Ce 31;

b) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Stat

Utgifter

Avlöningar och pensioner

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	264 100	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	7 200	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	200 700	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	70 000	
5. Pensioner, <i>förslagsvis</i>	68 500	610 500

Omkostnader

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	3 000	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	20 000	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	49 400	
4. Hyror, <i>förslagsvis</i>	24 100	
5. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	18 000	114 500

Summa kronor 725 000

Särskilda uppbördsmedel

Registreringsavgifter, <i>förslagsvis</i>	7 000	
Försålda publikationer, <i>förslagsvis</i>	100	
Hyresmedel, <i>förslagsvis</i>	600	7 700

Nettoutgift kronor 717 300

c) till *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.

68:o) Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, s. 119 och 120), vilket innebär, förutom automatiska kostnadsändringar, indragning av tjänster för en assistent med arvode under ett halvt år och en assistent i 23 löneklassen, får utskottet under erinran om att anslaget för innevarande budgetår uppförts med 1 049 000 kronor hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	265 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	20 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	631 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	114 700

Summa kronor 1 032 000

b) till Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 032 000 kronor.

69:o) Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 120 och 121), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 188 000 kronor.

70:o) Omkostnader för statlig lagerhållning m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85, s. 121 och 122) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 20 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 24 200 000 kronor.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har 4 500 000 kronor avsetts till kostnader för lagerhållning, 19 460 000 kronor för ränteutgifter å den rörliga kredit i riksgäldskontoret, varmed nämnden finansierar sina

inköp, samt 240 000 kronor till det av statsmakterna beslutade stödet åt aluminiumindustrien.

Omfattningen av riksnämndens varuinköp under nästa budgetår kan icke nu med säkerhet angivas. Departementschefen anser sig emellertid icke böra föreslå någon höjning av det av riksdagen medgivna kreditbeloppet. Departementschefen anser sig icke heller böra räkna med högre räntekostnader under budgetåret 1955/56 än 17 900 000 kronor. I anslutning härtill uppskattar departementschefen kostnaderna för lagerhållning till 2 360 000 kronor. Till stöd åt aluminiumindustrien beräknar departementschefen oförändrat 240 000 kronor.

Departementschefen tillstyrker, att till extra ordinarie stat överföres dels fem föreståndare vid nämndens cisternanläggningar med placering i Ce 14, dels en montör vid en dylik anläggning med placering i Ce 16.

Anslaget föreslås sålunda uppfört med 20 500 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den föreslagna medelsanvisningen eller vad departementschefen i samband därmed anfört och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 20 500 000 kronor.

71:0) **Omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86, s. 122—124) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 240 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor.

Anslaget har t. o. m. budgetåret 1953/54 varit avsett att täcka sådana omkostnader och förluster, som kunde uppstå vid inköp, lagerhållning och försäljning av fasta fossila bränslen och ved. I 1954 års statsverksproposition framhölls, att eventuella förluster till följd av statens vedköp i fortsättningen borde redovisas genom avskrivning å fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster, varför medel för detta ändamål icke vidare borde beräknas under förevarande anslag. Riksdagen gjorde ej erinran häremot.

Kungl. Maj:t har numera beslutat att avsättningsgaranti icke skall lämnas för torvproduktion under år 1955. Under 1954 har framställts ca 35 000 ton torv med statsgaranti, varav ca 12 000 ton kommer att avsättas först under nästa budgetår. Kostnaderna för avsättningsgarantien torde uppgå till minst 20 kronor per ton. Medelsbehovet har med utgångspunkt härifrån beräknats till 240 000 kronor.

Utskottet. Under nästa budgetår erfordras endast anslag för att täcka kostnaderna för statsgarantien å den del av 1954 års torvproduktion, som icke

kunnat avsättas under innevarande budgetår. Mot det beräknade medelsbehovet, 240 000 kronor, har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 240 000 kronor.

72:o) **Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 87, s. 124 och 125) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor.

Bombsäkra cisternanläggningar är, framhåller departementschefen, givetvis av stor betydelse för vår bränsleförsörjning i krig. Det är önskvärt, att det finnes tillgång till dylika anläggningar på olika håll i landet. För innevarande budgetår höjdes bidragsramen med 5 miljoner kronor till 19 miljoner kronor. Riksnämnden har nu hemställt om en ytterligare höjning med 4 miljoner kronor. Departementschefen är emellertid icke beredd förorda större höjning av bidragsramen än med 3 miljoner kronor till 22 miljoner kronor. Om riksdagen icke anför erinran häremot, bör Kungl. Maj:t äga besluta om bidrag inom denna ram. Medelsbehovet för utbetalningar under nästa budgetår beräknar departementschefen till 1 500 000 kronor, med vilket belopp anslaget bör uppföras.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, som innebär en anslagsminskning av 500 000 kronor, har icke givit utskottet anledning till erinran liksom ej heller vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

Krisförvaltningen

73:o) **Statens handels- och industrikommission: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 88, s. 126) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 000 000 kronor.

Departementschefen föreslår i likhet med kommissionen att anslaget för nästa budgetår minskas med 1 000 000 kronor.

Utskottet tillstyrker den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statens handels- och industrikommision: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

74:o) **Statens handels- och industrikommision: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, s. 127), innebärande en anslagsminskning av 150 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens handels- och industrikommision: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

Diverse

75:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 92 och 93, s. 130) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1955/56 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 1 739 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 404 000 kronor.

76:o) **Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten.** Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 94 och 95, s. 130 och 131), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1955/56 anvisa

a) till *Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* ett förslagsanslag av 50 000 kronor;

b) till *Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel* ett förslagsanslag av 13 000 kronor.

77:o) **Bidrag till vissa internationella byråer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96, s. 131), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella byråer m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 24 000 kronor.

78:o) Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 97, s. 132 och 133) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 25 000 kronor.

Vid överläggningar den 30 och 31 oktober 1954 har ledamöter av de danska, norska och svenska regeringarna enats om vissa riktlinjer för det nordiska ekonomiska samarbetet (jfr årets riksdagsberättelse I H 26). I anslutning härtill har Kungl. Maj:t den 5 november 1954 utsett chefen för handelsdepartementet att för Sveriges del ha ansvaret för ärenden rörande nämnda samarbete ävensom bemyndigat departementschefen att bl. a. utse tre ombud för Sverige att delta i arbetet inom ett gemensamt utskott för nordiskt ekonomiskt samarbete (nordiska ekonomiska samarbetsutskottet) samt tillsätta en kommitté med högst elva ledamöter att inom handelsdepartementet biträda med samordning av det interna arbetet med nordiska ekonomiska frågor. Beträffande direktiv för arbetet samt utsedda ombud och kommittéledamöter hänvisas till årets riksdagsberättelse (I H 26). Kostnaderna för delegationens och kommitténs arbete skall bestridas från ifrågavarande anslag.

Utgifterna under ifrågavarande anslag kommer i fortsättningen att huvudsakligen avse ersättningar och resekostnader för nämnda delegation och kommitté jämte förordnade experter, sekreterare och biträden. Liksom nu förutsättes anslaget vidare skola få disponeras för resekostnader och andra ersättningar till representanter för patent- och registreringsverket vid överläggningar med de övriga nordiska patentverken.

Det är, framhåller departementschefen, förenat med stora svårigheter att f. n. göra en beräkning av medelsbehovet under nästa budgetår för nu nämnda ändamål. Uppenbart är emellertid enligt departementschefen att kostnaderna härför kommer att väsentligt överstiga de utgifter som belastat anslaget under budgetåret 1953/54. En betydande anslagsförstärkning är därför erforderlig. Departementschefen anser sig härvid kunna förutsätta att en uppräknig av anslaget med 100 000 kronor skall vara tillfyllest och föreslår således att anslaget för nästa budgetår uppföres med 125 000 kronor. Anslagets karaktär föreslås skola ändras till reservationsanslag.

Utskottet. Förevarande anslag torde böra avsevärt höjas med anledning av de merkostnader, som uppkomma som följd av de nya riktlinjerna för det nordiska ekonomiska samarbetet. Departementschefen har uppskattat anslagshöjningen till 100 000 kronor. Utskottet anser, att denna beräkning bör godtagas och har icke något att erinra mot att anslagets karaktär ändras till reservationsanslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

79:o) **Upplyningsarbete avseende produktions- och exportfrågor.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 98, s. 133—135) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Björnberg* och *Ebbe Ohlsson* (I: 255) och den andra inom andra kammaren av herr *Dickson* (II: 259), hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 259.

Under denna anslagsrubrik har riksdagen år 1949, år 1950 och år 1953 anvisat reservationsanslag av sammanlagt 2 100 000 kronor. Nettoutgifterna från anslaget har för budgetåren 1948/49—1953/54 uppgått till respektive ca 70 000, 590 000, 453 000, 289 000, 356 000 och 121 000 kronor. Reservationen å anslaget den 1 juli 1954 utgjorde 220 589 kronor.

Anslaget utnyttjas under inseeende av ett i februari 1949 bildat samarbetsorgan, benämnt Ekonomisk information. I detta organ, som arbetar under ordförandeskap av statsrådet Sven Andersson, ingår representanter för Svenska arbetsgivareföreningen, Landsorganisationen i Sverige och Tjänstemännens centralorganisation. För närmare kännedom om Ekonomisk informations tidigare verksamhet torde få hänvisas till prop. nr 83/1950 och nr 1/1953, bil. 12, p. 45.

Ekonomisk information förutser enligt en till handelsdepartementet den 7 oktober 1954 inkommen promemoria för nästa budgetår behov av ytterligare 250 000 kronor för sin verksamhet.

Departementschefen framhåller, att han efter att ha tagit del av den lämnade redogörelsen för verksamheten inom organet Ekonomisk information och efter samråd med statsrådet Andersson ansett sig böra föreslå, att frågan, i vilken omfattning och i vilka former verksamheten i fortsättningen lämpligen skall bedrivas, bör närmare övervägas. Bl. a. bör därvid undersökas, huruvida verksamheten till någon del kan anförtros andra befintliga organ, som sysslar med likartade arbetsuppgifter. I avvaktan på resultatet av den tilltänkta undersökningen bör enligt departementschefen arbetet inom Ekonomisk information bedrivas allenast i begränsad omfattning. Med hänsyn härtill anses för nästa budgetår ett anslag av 50 000 kronor vara tillfyllest. Härvid förutsättes, att kostnaderna för Konjunkturjournalen överflyttas på konjunkturinstitutet och att, i enlighet med vad chefen för finansdepartementet föreslagit (VII ht, p. 27), medel anvisas till institutet för ifrågavarande ändamål.

Utskottet. I ärendet är upplyst att departementschefen har för avsikt att låta närmare undersöka frågan, i vilken omfattning och under vilka former verksamheten inom Ekonomisk information i fortsättningen lämpligen bör

bedrivs. I samband därmed kommer att undersökas, huruvida denna verksamhet till någon del kan anförtros andra befintliga organ, som syssla med likartade arbetsuppgifter.

Då de behov, som motiverat tillkomsten av Ekonomisk information, alltjämt kvarstå, kan utskottet icke finna tillräcklig anledning föreligga att helt nedlägga verksamheten från och med nästa budgetår. Utskottet kan därför icke biträda de i ämnet väckta motionerna. Utskottet vill erinra om att utskottet i sitt utlåtande nr 7 denna dag tillstyrker, att Konjunkturjournalen skall överflyttas till konjunkturinstitutet och att medel under sjunde huvudtiteln anvisats till institutet för detta ändamål. Arbetet inom Ekonomisk information minskas härigenom. Även i övrigt synes i avvaktan på resultatet av förenämnda undersökning verksamheten kunna något begränsas. Departementschefen har för nästa budgetår räknat med ett anslag av 50 000 kronor. Utskottet finner sig böra tillstyrka detta förslag.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 255 och II: 259, till *Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

80:o) *Bidrag till svenska turisttrafikförbundet*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 99, s. 135 och 136) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 500 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Magnusson m. fl.* (I: 258) och den andra inom andra kammaren av herr *Cassel m. fl.* (II: 256), hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte bevilja svenska turisttrafikförbundet ett bidrag av 200 000 kronor ur handels- och sjöfartsfonden.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 258.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 500 000 kronor.

Svenska turisttrafikförbundet hemställer, att anslaget höjes med 200 000 kronor. Förbundet räknar för budgetåret 1955/56 med ett medelsbehov av 1 080 000 kronor. Bidrag från enskilda och statens järnvägar samt medlemsavgifter och vissa andra inkomster har upptagits med 380 000 kronor, varför statsanslag erfordras med 700 000 kronor.

Den nu begärda anslagsförstärkningen med 200 000 kronor erfordras för att tillgodose de mest trängande behov, för vilka kostnaderna ej kan rymmas inom nuvarande budgetram. Sålunda bör den representation i Västtyskland, som möjliggjorts genom extra statsbidrag, bibehållas. Vidare är

det angeläget att effektivisera verksamheten på den engelska marknaden. Kostnaderna för dessa ändamål beräknas till sammanlagt 90 000 kronor. För erforderlig ökning och differentiering av trycksaksproduktionen behövs 80 000 kronor. Därjämte bör beräknas ytterligare 30 000 kronor för ordnande av studiegrupper i Sverige för utländska resebyråmän och journalister samt stöd för utländska expeditioner som i Sverige upptager program för film, television och radio.

Departementschefen finner sig icke kunna tillstyrka någon höjning av bidragsanslaget utan förordar, att detta för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp eller 500 000 kronor.

Utskottet vill med anledning av det motionsvis gjorda yrkandet erinra om att svenska turisttrafikförbundet tidigare kommit i åtnjutande av bidrag från handels- och sjöfartsfonden. Vid behandlingen av förbundets anslagsäskanden för budgetåret 1953/54 uttalade departementschefen, att det syntes rimligt, att även framdeles medel från nämnda fond skulle kunna ställas till förbundets förfogande, därest behov av bidrag tillfälligtvis uppkomme för genomförande av någon särskild propagandakampanj eller liknande ändamål.

Utskottet har anledning räkna med att detta uttalande alltjämt äger giltighet. Vid sådant förhållande och då förbundet alltså för sin verksamhet bör kunna påräkna bidrag från handels- och sjöfartsfonden, synes utskottet någon riksdagens åtgärd i anledning av de föreliggande motionerna icke vara påkallad. Motionerna avstyrkas alltså.

Äberopande det anförda får utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, hemställa,

a) att riksdagen må till *Bidrag till svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 500 000 kronor;

b) att motionerna I: 258 och II: 256 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

81:o) **Turistpropaganda i Amerikas förenta stater.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 100, s. 136—138) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 52 000 kronor.

Till turistpropaganda i Amerikas förenta stater har 1948, 1950 och 1953 års riksdagar anvisat anslag av resp. 54 000, 52 000 och 52 000 kronor. Vidare har för dylik propaganda under budgetåret 1954/55 statsbidrag utgått från handels- och sjöfartsfonden med belopp å motvärdet i kronor till 10 000 dollars. Danmark och Norge beviljade vid dessa tillfällen motsvarande belopp; medlen användes för en gemensam nordisk turistkampanj i Amerika. Vid kampanjerna budgetåren 1950/51 och 1953/54 bidrog även vissa företag, som uppehåller trafik mellan Skandinavien och Förenta staterna,

med hälften av det belopp som sammanlagt beviljades av Danmark, Norge och Sverige.

Svenska turisttrafikförbundet hemställer, att för budgetåret 1955/56 måtte anvisas ett anslag å motvärdet till 10 000 dollars för fortsatt deltagande i den gemensamma skandinaviska turistpropagandan i Amerikas förenta stater.

Det måste, framhåller departementschefen, anses angeläget, att den gemensamma skandinaviska turistpropagandan i Amerikas förenta stater kan fortsättas även under nästa budgetår. Då under det anslag till turisttrafikförbundet, som upptagits under föregående punkt, ej beräknats några medel för detta ändamål, tillstyrker departementschefen att ett särskilt anslag av 52 000 kronor anvisas härför. Utbetalningen av anslaget bör dock enligt departementschefen — liksom vid föregående tillfällen — göras beroende av att i Danmark och Norge beviljas statsbidrag med motsvarande belopp.

Utskottet. Med hänsyn till betydelsen av den skandinaviska turistpropagandan i Amerikas förenta stater finner utskottet välbetänkt, att denna propagandaverksamhet fortsätter. Utskottet har icke något att erinra mot att medel härför anvisas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Utbetalningen av bidraget torde såsom departementschefen förutsatt få bliva beroende av att Danmark och Norge bevilja statsbidrag med motsvarande belopp.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Turistpropaganda i Amerikas förenta stater* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 52 000 kronor.

82:o) **Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 102, s. 142) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 1 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 000 000 kronor.

Statens fritidsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 1 000 000 kronor.

Ehuru departementschefen anser det i och för sig angeläget att genom statliga stödåtgärder befrämja friluftslivets och semesterlivet finner han sig med hänsyn till nödvändigheten att begränsa investeringsverksamheten icke kunna föroorda någon höjning av anslaget till avsättning till fonden för friluftslivets främjande.

Utskottet finner sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 1 000 000 kronor.

83:o) **Avsättning till lotterimedelsfonden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 103, s. 142—144) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 13 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 12 500 000 kronor.

Den övervägande delen av lotterimedelsanslaget åtgår för att tillgodose sådana ändamål, vilka kräver en årligen återkommande bidragstilldelning. Bidragen till teatrar, orkestrar m. fl. fasta ändamål utgjorde för budgetåret 1953/54 i runt tal 11,8 milj. kronor eller nära 95 procent av anslaget. Med oförändrad medelsanvisning skulle därmed för nästa budgetår ca 700 000 kronor stå till förfogande för bidrag till ändamål av tillfällig art. De sammanlagda äskandena härtill har vid de senaste utdelningarna av lotterimedel uppgått till inemot 5 milj. kronor och någon minskning i antalet ansökningar eller i äskade belopp torde icke vara att förvänta. Bristen på medel har gjort att flera både angelägna och beaktansvärda ändamål kunnat tillgodoses i alltför ringa omfattning. Det synes departementschefen därför motiverat att öka avsättningen till lotterimedelsfonden. Departementschefen föreslår att fondavsättningsanslaget för nästa budgetår höjes med 500 000 kronor till 13 000 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 26 november 1954 medgivit att Svenska penninglotteriet aktiebolag under 1955 anordnar ett särskilt lotteri till förmån för teater och musik. Lotteriet omfattar — liksom det lotteri som omnämndes under motsvarande punkt i föregående års statsverksproposition till förmån för Dramatiska teaterns ombyggnad — 150 000 lotter till ett pris av 100 kronor för varje lottsedel. Vinstsumman utgör 10 miljoner kronor. Därest samtliga lotter slutsäljs skulle — sedan lotteriets omkostnader, ca 500 000 kronor, täckts — å lotteriet uppkomma en behållning av 4 500 000 kronor. Avsikten är att använda behållningen i lotteriet för teater- och musikändamål. Det är ännu icke fullt klart vilka ändamål som kan komma i fråga men departementschefen erinrar om att framställningar gjorts om bidrag till ombyggnad av Operan och till pensionering av anställda vid teatrarna och orkesterföreningarna. Det gäller alltså främst sådana ändamål, som icke kan tillgodoses inom ramen för medelsanvisningen under förevarande anslag. Det torde, framhåller departementschefen, lämpligen få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om behållningens disposition.

Utskottet. Den i ämnet lämnade redogörelsen ger vid handen, att goda skäl tala för en höjning av anslaget. Utskottet vill därför tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, att anslaget uppräknas med 500 000 kronor. Det torde på sätt departementschefen förutsatt få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om dispositionen av uppkommande behållning å ifrågavarande av Svenska penninglotteriet aktiebolag anordnade lotteri till förmån för teater och musik.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 13 000 000 kronor.

84:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 104, s. 144), innebärande en av belastningen å anslaget betingad anslagshöjning av 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 675 000 kronor.

85:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105, s. 145), innebärande en anslagshöjning av 10 000 kronor, som betingas av behovet av studie- och tjänsteresor i tekniska och ekonomiska sammanhang, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

Uppskjutna frågor

86:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedan nämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 4: Kommerskollegium: Avlöningar. Kommerskollegium: Omkostnader,

punkten 9: Fartygsinspektionen: Avlöningar. Fartygsinspektionen: Omkostnader,

punkten 10: Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar. Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader,

punkten 43: Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet,

punkten 56: Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen. Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten. Lotsverket: Omkostnader. Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten,

punkten 64: Statens isbrytarverksamhet,

punkten 69: Kostnader för handelssjöfartens dirigering,

punkten 90: Statens priskontrollnämnd: Avlöningar,

punkten 91: Statens priskontrollnämnd: Omkostnader samt

punkten 101: Avsättning till fonden för idrottens främjande, vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 22 mars 1955

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlon, Iwar Anderson, Näsgård, Leander, Boman, Näsström, Pålsson, Gustaf Andersson, Einar Persson, Thun, Sunne, Rikard Svensson och Svärd; samt

från a n d r a kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ståhl, Lindholm, Rubbestad, Eriksson i Sandby, Svensson i Ljungskile, Åkerström, Johansson i Mysinge, Thapper, Jansson i Kalix, Gustafsson i Skellefteå, Karlsson i Olofström, Löfroth, Hjalmarson och Andreasson;

dock att herr Nihlfors deltagit i stället för herr Löfroth vid behandlingen av punkten 41.

Reservationer

1) vid *punkten 13* (Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar)

a) av herrar *Svärd, Skoglund* i Doverstorp och *Hjalmarson*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 254 och II: 260 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet vill erinra om att ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor började sin verksamhet först med ingången av föregående år. I den av ombudsmannaämbetet nu gjorda framställningen om personalförstärkning, vilken med viss reducering godtagits av Kungl. Maj:t, har enligt utskottets mening icke lämnats någon mera ingående redogörelse för de ytterligare arbetsuppgifter, som nu tillkommit och som kunna motivera det omedelbara behovet av en personalförstärkning. Redan av denna anledning är utskottet icke berett tillstyrka den för ändamålet föreslagna anslagsuppräknings. Med ställningstagandet till det ifrågasatta ytterligare personalbehovet synes utskottet böra anstå, till dess grundligare erfarenhet vunnits om ämbetets möjligheter att fullgöra sina åligganden. Av det anförda följer, att utskottet biträder det motionsvis gjorda yrkandet.

Mot föreslagen höjning av anslaget med 1 000 kronor i anledning av lönegradsändring enligt reglerad befordringsgång m. m. har utskottet icke något att erinra.

Förevarande anslag torde alltså böra uppföras med (88 600 + 1 000 =) 89 600 kronor med den fördelning på anslagsposter, som utskottet i det följande föreslår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 254 och II: 260,

a) godkänna följande avlöningsstat för ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	82 100
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	7 500
	<hr/>
Summa kronor	89 600

b) till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 89 600 kronor.»

b) av herr *Karl Andersson*.

2) vid *punkten 31* (Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.) av herrar *Ohlon, Boman, Sunne, Svärd, Skoglund* i Doverstorp, *Ståhl, Svensson* i Ljungskile, *Gustafsson* i Skellefteå, *Löfroth* och *Hjalmarsson*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 252 och II: 412 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Sveriges hantverks- och småindustriorganisation har hemställt om ett årligt bidrag av 35 000 kronor till hantverksinstitutets kontor i Malmö för att tillgodose behovet av upplysningsverksamhet i form av dels råd och information, speciellt i rationaliseringsfrågor, dels fortbildningskurser. Organisationen har ansett det lämpligare att anknyta denna verksamhet till hantverksinstitutets skånekontor än att bilda en företagareförening. Kostnaderna för kontorets verksamhet bestridas, bland annat, från landstingen i Skåne samt städerna Malmö och Hälsingborg.

Utskottet vill framhålla, att skånekontoret fyller en uppgift, som till största delen är direkt jämförbar med företagareföreningarnas. Det synes därför rimligt, att staten i likhet med vad fallet är beträffande nämnda föreningar bidrager till kontorets administrationskostnader. Såsom i motionerna framhållits torde detta vara så mycket mer angeläget som en avsevärd besparing härigenom göres i förhållande till de kostnader för det allmänna, som en företagareförening skulle medföra. Härtill kommer fördelen av att kunna utnyttja en redan färdig verksamhetsform. Skånekontoret startade nämligen sin verksamhet år 1950 och har blivit allmänt känt bland företagare i Skåne, för vars hantverk och småindustri den visat sig ha stor betydelse.

De resurser, som stå kontoret till buds, äro emellertid icke tillräckliga, vilket i hög grad har försvårat arbetet och hindrat en naturlig utveckling av dess verksamhet.

Med hänsyn till det anförda vill utskottet i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet föreslå, att hantverksinstitutets skånekontor erhåller bidrag med 35 000 kronor och att för ändamålet nu ifrågavarande anslag, mot vars beräkning utskottet icke har något att erinra, höjes med samma belopp. Anslaget torde således böra uppföras med (270 000 + 35 000 =) 305 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 252 och II: 412, till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 305 000 kronor.»

3) vid *punkten 41* (Bidrag till Hemmens forskningsinstitut)

a) av herrar *Sunne, Nihlfors* och *Gustafsson* i Skellefteå, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 251 och II: 264 och att därför utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 251 och II: 264, till *Bidrag till Hemmens forskningsinstitut* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 430 000 kronor.»

b) av herr *Ståhl*

4) vid *punkten 79* (Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor) av herrar *Ohlon, Boman, Sunne, Svärd, Skoglund* i Doverstorp, *Ståhl, Svensson* i Ljungskile, *Gustafsson* i Skellefteå, *Löfroth* och *Hjalmarsson*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 255 och II: 259 och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

»Utskottet, som visserligen anser, att den av Ekonomisk information bedrivna verksamheten har sitt berättigande, förmenar dock, att densamma utan olägenhet kan överföras till andra befintliga institutioner, vilka redan bedriva likartad verksamhet. Överflyttningen synes enligt utskottets mening kunna ske i sådan takt, att några ytterligare medel icke behöva anvisas för ändamålet. Utskottet vill därför biträda det motionsvis gjorda yrkandet om avslag å Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 255 och II: 259, avslå Kungl. Maj:ts förslag om anslag till Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor.»

5) vid *punkten 83* (Avsättning till lotterimedelsfonden) av herr *Rubbestad*.